

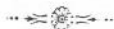
Ruslanda

Esperantisto.

Oficiala organo de Societo „Espero“.

Senpaga eldono por membroj de Peterburga S-to „Espero“

Manuskriptoj, korespondado k. t. p. devas esti adresataj je nomo de „Societo Espero“
en S.-Peterburgo. ☙ Telefono 256-98.

== Jara membra enporto 3 rub. (8 fr.). ==

Eldonanto: S TO „ESPERO“ en Peterburgo. ☙ Redaktoro D-ro A. I. ASNES.

Unua esperanta presejo en Ruslando de D. P. WEJSBRUT.
Peterburgo: Troickij Prospekt, 14. ☙ Telefono 234-61.

Koresponda fako.

Novaj adresoj:

RUSUJO:

Minsk, Serpuhovskaja str., d. de Šapiro, S-ro Vladimir Lojko, lernanto de l'meza Komerca lernejo, deziras korespondadi kun alilandaj esperantistoj.
de la redakcio Vvedenskaja str. 17, loĝ. 53, S-ro Vsevolod Lojko, sekretario
St. Peterburgo, de „Rusl. Esp.“

Tarakanovskij per. 7, loĝ. 74, S-ro Vladimir Vladimirovič de-Maynov (Майновъ), instruisto de l-vo Esperanto.

Varsovio, Novogrodzka strato 17, loĝ. 20, S-ro Aleksandro Kobylinski deziras interŝanĝi la poŝtmarkojn.

Vladikavkaz, Kaŭkazo Tarskaja 61, s-ro Georgo Bakradze deziras interŝanĝi manskribitajn kun muzikajo la nacikantojn kun ĉiulandaj geesperantistoj.

HISPANUJO:

Bilbao, Banko de Vizcaya, s-ro Manuel Zabala interŝanĝas uzitajn poŝtmarkojn en kvanto de 100 ĝis 500, akceptante nek francajn, nek anglajn.

UNUIGITAJ ŜTATOJ: **Oklahoma**, United States of America, S-ro Arthur E. Baker, General Delivery.

Въ О-въ „ЭСПЕРО“ продаются:

Н. Евстифьевъ. Къ вопросу о международномъ языкѣ	1 р. 25 к.
Л. де-Бюфронъ. Сушности и буаушее идеи международного языка	30 „
Международный языкъ Эсперанто во Французской палатѣ сенаторовъ	5 „
Л. Заменгофъ. Полный учебникъ съ предисловіемъ и 2 словарями	25 „
Т. Шавинскій. Полный систематическій курсъ яз. Эсперанто	1 „ 25 „
Л. Zamenhof. Ekzercoj. (Упражнения на яз. Эсперанто)	30 „
Л. Beaufront. Traduko. (Ключъ къ упражнениямъ)	20 „
Р. Fruictier. Esperanta Sintakso	60 „
Д-ръ Эсперанто. Полный русско-эсперантскій словарь	1 „
Л. Заменгофъ. Универсальный словарь	40 „
Л. Zamenhof. Fundamenta Krestomatio. (Основная Хрестоматія)	1 „ 40 „

A. Grabovski. Kondukanto de interparolado kun la antologio internacia (Руководство къ разговору на яз. Эспер. и международная антология)	80 к.
L. Zamenhof. Fundamento de Esperanto 1 p. 20 „	20 „
Ĝenero Esperantista, 1 serio	50 „
Эсперант. значекъ „Gasse“	75 „
Koverto esperantaj—100 „	50 „
Albumo de konataj Esperantistoj	90 „
Kaln, mistero de Byron	40 „
Demono,—de Lermontov	50 „
Mocart kaj Saljeri,—de Puŝkin	12 „
Bolestjo,—de M. Gorjkij	10 „
Versajareto,—de p-ro Dombrovski	30 „
Pri unu speco de kurbaj linioj, de p-ro Dombrovski	25 „
Marŝo de Esperantistoj	40 „

ПО СРЕДАМЪ съ 8¹/₂ ч. вечера въ О-въ „Эсперо“
(Спб., Вол. Подъячская 24, кв. 12)—обычныя собранія
лицъ, интересующихся з. Эсперанто.

ПРОДАЕТСЯ

II-й томъ

сочинений

извѣстнаго эсперантиста

В. Н.

ДЕВЯТНИНА.

Цѣна 1 руб., съ пересылкою
1 руб. 25 коп.

Обращаться къ издателью **Д. П. Вейсбруту.**

(СПБ. Троицкій проспектъ домъ № 14).

или въ Общество „Эсперо“

(СПБ. В. Подъячская д. 24).

ESTAS ACETEBLA

la dua libro

de plena verkaro
de S-ro

V. N.

DEVJATNIN.

La prezo 1 rbl. kun transsendo
1 rbl. 25 kop.

Sin turni al S-ro Eldonisto **D. P. Vajsbrut.**

(S.-Peterb. Troickij prospekt. № 14),

aŭ al S-to „**Espero**“

(S.-Peterb. B. Podjačeskaja, 24).

СОДЕРЖАНІЕ: — ENNAVO:

1. Edziĝo, komedio en tri aktoj.
2. Arturo, rakonto.
3. Ludilo de Sorto, rakonto en versoj
4. Episkopo, drama skizo en versoj.
5. Poltavo, poemo de A. Puŝkin (versa traduko).

Ruslanda Esperantisto.

— Oficiala organo de Societo „Espero“. —

Septembro.
1906.

Redakcio: St.-Peterburgo, Bolš. Podjačeskaja, 24. † Telef. 256-98. III-a jaro. № 9.

La parolado de Doktoro Zamenhof.

ĉe la solena malferma kunsido de l'dua kongreso universala de esperanto, en Ĝenevo.

Estimataj sinjorinoj kaj sinjoroj!

Mi esperas, ke mi plenumos la deziron de ĉiuj alestantoj, se en la momento de la malfermo de nia dua Kongreso, mi esprimos en la nomo de vi ĉiuj mian koran dankon al la brava svisa lando por la gastameco, kiun ĝi montris al nia Kongreso, kaj al lia Moŝto la Prezidanto de la Svisa Konfederacio, kiu afabe akceptis antaŭ du monatoj nian delegitaron. Apartan saluton al la urbo Ĝenevo, kiu jam multajn fojojn glorie enskribis sian nomon en la historion de diversaj gravaj internaciaj aferoj.

Permesu al mi ankaŭ esprimi en la nomo de vi ĉiuj koran dankon al la organizintoj de nuna Kongreso, al la sindonaj svisaj esperantistoj, kiuj tiel multe kaj senlace laboris en la daŭro de la pasinta jaro, fondis preskaŭ en ĉiuj urboj de la svisa lando grupojn esperantistajn kaj diligente faris ĉion, kion ili povis por sukcesa pretigo de nia Kongreso; al la Provizora Centra Organiza Komitato, kiu precepte en la persono de sia prezidanto tiel energie laboris kaj tiel diligente zorgis pri ĉiuj preparoj; fine — sed certe ne malplej grave — al tiuj kaŝitaj amikoj, kiuj per malavara fondo de la Centra Oficejo donis fortikan fundamenton por ĉiuj plej gravaj laboroj.

Sinjorinoj kaj sinjoroj!

Ĉe la malfermo de nia Kongreso vi atendas de mi ian paroladon; eble vi atendas de mi

ion oficialan, ion indiferentan, palan kaj senhavan, kiel estas ordinare la oficialaj paroloj. Tia n parolon mi tamen ne povas doni al vi. Mi ĝenerale ne amas tiajn parolojn, sed precipe nun, en la nuna jaro, tia senkolora oficiala parolo estus granda peko de mia flanko. Mi venas al vi el lando, kie nun multaj milionoj da homoj malfacile batalas pro libereco, pro la plej eminenta homa libereco, pro la rajtoj de homo. Pri tio ĉi mi tamen ne parolus al vi; ĉar se kiel privata homo ĉiu el vi eble sekvas kun intereso la malfacilan bataladon en la granda multemiliona lando, tamen kiel esperantistoj tiu ĉi batalado ne povus vin tuŝi, kaj nia Kongreso havas nenion komunan kun aferoj politikaj. Sed krom la batalado pure politika en la dirita lando estas nun farata io, kio nin, kiel esperantistojn, ne povas ne tuŝi: ni vidas en tiu lando kruelan bataladon inter la gentoj. Tiel ne homo de unu lando pro politikaj patrolandaj interesej atakas homojn de alia lando — tiel la naturaj filoj de tiu sama lando ĵetas sin kiel kruelaj bestoj kontraŭ la tiel same naturaj filoj de tiu sama lando nur tial, ĉar ili apartenas al alia gento. Ĉiutage estingiĝas tie multe da homaj vivoj per batalado politika, sed multe pli da homaj vivoj estingiĝas tie ĉiutage per batalado intergenta. Terura estas la stato de aferoj en la multelingva Kaŭkazo, terura estas la stato en la Okcidenta Rusujo. Malbenita, milfoje malbenita estu la intergenta malamo!

Kiam mi estis ankoraŭ infano, mi en la

urbo Bielostok rigardadis kun doloro la recipokan fremdecon, kiu dividas inter si la naturajn filojn de sama lando kaj sama urbo. Kaj mi revis tiam, ke pasos certa nombro da jaroj, kaj ĉio ŝanĝiĝos kaj boniĝos. Kaj pasis efektive certa nombro da jaroj, kaj anstataŭ miaj belaj sonĝoj mi ekvidis teruran efektivaĵon: en la stratoj de mia malfeliĉa urbo de naskiĝo, sovaĝaj homoj kun hakiloj kaj feraĵ stangoj sin ĵetis kiel plej kruelaj bestoj kontraŭ trankvilaj loĝantoj, kies tuta kulpo konsistis nur en tio, ke ili parolis alian lingvon, kaj havis alian gentan religion ol tiuj ĉi sovaĝuloj. Pro tio oni frakas la kraniojn, kaj elpikis la okulojn al viroj kaj virinoj, kadukaj maljunuloj kaj senhelpaj infanoj! Mi ne volas rakonti al vi la terurajn detalojn de la bestega Bielostoka buĉado; al vi, kiel al esperantistoj, mi volas nur diri, ke terure altaj kaj dikaj estas ankoraŭ la interpopolaj muoj kontraŭ kiuj ni batalas.

Oni scias, ke ne la rusa gento estas kulpaj en la besta buĉado en Bielostok kaj multaj aliaj urboj; ĉar la rusa gento neniam estis kruela kaj sangavida; oni scias, ke ne la Tataroj kaj Armenoj estas kulpaj en la konstanta buĉado, ĉar ambaŭ gentoj estas gentoj trankvilaj. ne deziras altrudi al iu sian regadon, kaj la sola, kion ili deziras, estas nur ke oni lasu ilin trankvile vivi. Oni scias nun tute klare, ke kulpaj estas aro da abomenindaj krimuloj, kiuj per diversaj kaj plej malnoblaj rimedoj, per amase dismetataj mensogoj kaj kalumnioj arte kreas teruran malamon inter unuj gentoj kaj aliaj. Sed ĉu la plej grandaj mensogoj kaj kalumnioj povus doni tiajn terurajn fruktojn, se la gentoj sin reciproke bone konus, se inter ili ne starus altaj kaj dikaj muroj, kiuj malpermesas al ili libere komunikiĝadi inter si kaj vidi, ke la membroj de aliaj gentoj estas tute tiaj samaj homoj, kiel la membroj de nia gento, ke ilia literaturo ne predikas lajn terurajn krimojn, sed havas tiun saman efikon kaj tiujn samajn idealojn kiel nia! Rompu, rompu la murojn inter la popoloj, donu al ili la eblon libere konatiĝi kaj komunikiĝi sur neŭtrala fundamento, kaj nur tiam povos malaperi tiaj bestaĵoj, kiujn ni nun vidas en diversaj lokoj.

Ni ne estas tiel naivaj kiel pensas pri ni kelkaj personoj, ni ne kredas, ke neŭtrala fundamento faros el la homoj anĝeloj; ni scias

tre bone, ke la homoj malbonaj antaŭ poste restos malbonaj; sed ni kredas, ke komunikiĝado kaj konatiĝado sur neŭtrala fundamento forigos almenaŭ la grandan amason de tiuj bestaĵoj kaj krimoj, kiuj estas kaŭzataj ne de malbona volo, sed simple de sinnekonado kaj de devigata sinaltrudado.

Nun, kiam en diversaj lokoj de la mondo la batalado inter la gentoj fariĝis tiel kruela, ni, esperantistoj, devas labori pli energie ol iam. Sed por ke nia laborado estu fruktoporta, ni devas antaŭ ĉio bone klarigi al ni la internan ideon de la Esperantismo. Ni ĉiuj senkonscie ofte aludadis tiun ĉi ideon en niaj paroloj kaj verkoj, sed ni neniam parolis pri ĝi pli klare. Estas jam tempo ke ni parolu pli klare kaj precize.

El la deklaro unuanime akceptita en la Boulogne'a Kongreso ni ĉiuj scias, kio estas la Esperantismo en rilato praktika; el tiu ĉi deklaro ni ankaŭ scias, ke „Esperantisto estas nomata ĉiu persono, kiu uzas la lingvon Esperanto tute egale, por kiaj celoj li ĝin uzas“. Esperantisto sekve estas ne sole tiu persono, kiu uzas Esperanton sole kaj ekskluzive por celoj praktikaj. Esperantisto ankaŭ estas persono, kiu uzas Esperanton por gajni per ĝi monon, Esperantisto estas persono, kiu uzas esperanton nur por amuziĝadi, Esperantisto fine estas eĉ tiu persono, kiu uzas Esperanton por celoj plej malnoblaj kaj malamaj. Sed krom la flanko praktika, deviga por ĉiuj kaj montrita en la Deklaracio, la Esperantismo havas ankoraŭ alian flankon, ne devigan, sed multe pli gravan, flankon idean. Tiun ĉi flankon diversaj Esperantistoj povas klarigi al si en la plej diversaj manieroj kaj en la plej diversaj gradoj. Tial, por eviti ĉiun malpacon, la Esperantistoj decidis lasi al ĉiu plenan liberecon akcepti la internan ideon de la Esperantismo en tiu formo kaj grandeco, kiel li mem deziras, aŭ — se li volas — eĉ tute ne akcepti por la Esperantismo ian ideon. Por demeti de unuaj Esperantistoj ĉian respondecon por la agoj kaj idealoj de aliaj esperantistoj, la Buloŝa Deklaracio precizigis la oficialan, de ĉiuj sendispute akceptitan esencon de la Esperantismo kaj aldonis la sekvantajn vortojn: „Ĉiu alia espero aŭ revo, kiun tiu aŭ alia persono ligas kun la Esperantismo estas ĝia afero pure privata, por kiu la Esperantismo ne respondas“. Sed bedaŭrinde la vorton „privata“,

kelkaj amikoj-esperantistoj klarigis al si en la senco de „malpermesata“, kaj tiamaniere anstataŭ konservi por la interna ideo de la Esperantismo la eblon tute libere disvolviĝi, ili volis tiun ideon tute mortigi.

Se ni, batalantoj por Esperanto, propre donis al la vasta mondo plenan rajton rigardadi Esperanton nur de ĝia flanko praktika kaj uzadi ĝin nur por nia utilo, tio ĉi kompreneble al neniu donas la rajton postuli, ke ni ĉiuj vidu en Esperanto nur aferon praktikan. Bedaŭrinde en la lasta tempo inter la esperantistoj aperis tiuj voĉoj, kiuj diras: „Esperanto estas nur lingvo: evitu ligi eĉ tute private la esperantismen kun la ideo, ĉar alie oni pensos ke ni ĉiuj havas tiun ideon, kaj ni malplaĉos al diversaj personoj, kiuj ne amas tiun ideon! Ho, kiaj vortoj! El la timo, ke ni eble ne plaĉos al tiuj personoj, kiuj mem volas uzi Esperanton nur por aferoj praktikaj por ili, ni devas ĉiuj elŝiri el nia koro tiun parton de la esperantismo, kiu estas la plej grava, la plej sankta; tiun ideon, kiu estis la ĉefa celo de la afero de Esperanto, kiu estis la stelo, kiu ĉiam gvidadis ĉiujn batalantojn por Esperanto! Ho, ne, ne, neniam! kun energia protesto ni forjetas tiun ĉi postulon. Se nin, la unuajn batalantojn por Esperanto, oni devigos, ke ni evitu en nia agado ĉion idean, ni indigne disŝiros kaj bruligos ĉion, kion ni skribis por Esperanto, ni nenigos kun doloro la laborojn kaj oferojn de nia tuta vivo, ni forjetos malproksimen la verdan stelon, kiu sidas sur nia brusto kaj ni ekkrios kun abomeno: „Kun tiu Esperanto, kiu devas servi ekskluzive nur al celoj de komerco kaj praktika utileco, ni volas havi nenion komunan!“

Venos iam la tempo, kiam Esperanto, fariĝinte posedaĵo de la tuta homaro, perdos sian karakteron idean: tiam ĝi fariĝos iam nur lingvo, oni jam ne batalados por ĝi, oni nur tirados el ĝi profiton. Sed nun, kiam preskaŭ ĉiuj esperantistoj estas ankoraŭ ne profitantoj, sed nur batalantoj, ni ĉiuj konscias tre bone, ke al laborado por Esperanto instigas nin ne la penso pri praktika utileco, sed nur la penso pri la sankta, granda kaj grava ideo, kiun lingvo internacia en si enhavas. Tiu ĉi ideo—vi ĉiuj sentas ĝin tre bone—estas frateco kaj justeco inter ĉiuj popoloj. Tiu ĉi ideo akompanadis Espe-

rantismen de la unua momento de ĝia naskiĝo ĝis la nuna tempo. Ĝi instigis la aŭtoron de Esperanto, kiam li estis ankoraŭ malgranda infano; kiam antaŭ dudek ok jaroj rondeto da junaj diversgentaj gimnazianoj festis la unuan signon de vivo de la estonta Esperanto, ili kantis kanton, en kiu, post ĉiu strofo, estis ripetataj la vortoj: „malamikco de la nacioj ĉalu, ĉalu, jam estas tempo“. Nia himno kantas pri la „nova sento, kiu venis en la mondon“, ĉiuj verkoj, vortoj, kaj agoj de la iniciatoro kaj de la nunaj Esperantistoj ĉiam spiras tute klare tiun saman ideon Neniam ni kaŝis nian ideon, neniam povis esti eĉ la plej malgranda dubo pri ĝi, ĉar ĉio parolis pri ĝi, kaj sindone laboris. Kial do aliĝis al ni la personoj, kiuj vidas en Esperanto „nur lingvon“? Kial ili ne timis ke la mondo kulpigis ilin pri granda krimo, nome, pri la deziro helpi al hom-post-homa unuiĝo de la homaro? Ĉu ili ne vidas, ke iliaj paroloj estas kontraŭaj al iliaj propraj sentoj kaj ke ili senkonscie revas pri tio sama, pri kio ni revas, kvankam pro negusta timo antaŭ sensencaj atakantoj ili penas tion ĉi nei?

Se mi la tutan pli bonan parton de mia vivo memvole pasigis en grandaj suferoj kaj oleroj, kaj ne rezervis por mi eĉ ian rajton de aŭtoreco—ĉu mi faris tion ĉi pro ia praktika utileco? Se la unuaj esperantistoj paciencie elmetadis sin ne sole al konstanta mokado, sed eĉ al grandaj oferoj, kaj ekzemple unu malriĉa instruistino longan tempon suferis malsatan, nur por ke ŝi povu ŝpari iom da mono por la propagando de Esperanto—ĉu ili ĉiuj faris tion ĉi pro ia praktika utileco? Se ofte personoj alforĝitaj al la lito de morto skribadis al mi, ke Esperanto estas la sola konsolo de ilia finiĝanta vivo, ĉu ili pensis tiam pri ia praktika utileco? Ho, ne, ne, ne! Ĉiuj memoris nur pri la interna ideo, entenata en la Esperantismo; ĉiuj ŝatis Esperanton ne tial, ke ĝi aproksimigas reciproke la korpojn de la homoj, eĉ ne tial, ke ĝi alproksimigas la cerbojn de la homoj, sed nur tial, ke ĝi alproksimigas iliajn korojn.

Vi memoras, kiel forte ni ĉiuj estis entuziasmigataj en Bulonjo ĉe l'Maro. Ĉiuj personoj, kiuj partoprenis en la tiea kongreso, konservis pri ĝi la plej agrablajn kaj plej entuziasman memoron por la tuta vivo, ĉiuj ĝin nomas „la neforgesebla kongreso“. Kio

do tiel entuziasmigis la membrojn de la kongreso? Ĉu la amuzoj per si mem? Ne, ĉiu ja povas havi sur ĉiu paŝo multe pli grandajn amuzojn, aŭskulti teatraĵojn kaj kantojn multe pli bonajn, kaj plenumatajn ne de nespertaj diletantoj, sed de plej perfektaj specialistoj! Ĉu nin entuziasmigis la granda talento de la parolantoj? Ne; ni tiajn ne havis en Bulonjo. Ĉu la fakto, ke ni komprenis nin reciproke? Sed en ĉiu kongreso de samnacioj ni ja komprenas nin ne malpli bone, kaj tamen nenio nin entuziasmigas. Ne, vi ĉiuj sentis tre bone, ke nin entuziasmigis ne la amuzoj per si mem, ne la reciproka sinkomprenado per si mem, ne la praktika utileco, kiun Esperanto montris, sed la interna ideo de la esperantismo, kiun ni ĉiuj sentis en nia koro. Ni sentis, ke komenciĝas la falado de la muroj inter la popoloj, ni sentis la spiriton de ĉiuhoma frateco. Ni konsciis tre bone, ke, ĝis la fina malapero de la muroj, estas ankoraŭ tre kaj tre malproksime; sed ni sentis, ke ni estas atestantoj de la unua forta ekbato kontraŭ tiuj muroj; ni sentis, ke antaŭ niaj okuloj flugas ia fantomo de pli bona estonteco, fantomo ankoraŭ tre nebula, kiu tamen de nun ĉiam pli kaj pli korpiĝados kaj potenciĝados.

Jes, miaj karaj kunlaborantoj! Por la indifera mondo Esperanto povas esti nur afero de praktika utileco. Ĉiu, kiu uzas Esperanton aŭ laboras por ĝi, estas esperantisto, kaj ĉiu esperantisto havas plenan rajton vidi en Esperanto nur lingvon, simplan, malvarman, internacian kompreniĝilon, similan al la mara signaro, kvankam pli perfektan. Tiaj esperantistoj kredeble ne venas al niaj kongresoj aŭ venos al ili nur por celoj esploraj, praktikaj aŭ por malvarma diskutado pri demandoj pure lingvaj, pure akademijaj, kaj ili ne partoprenos en nia ĝojo kaj entuziasmo, kiu eble ŝajnos al ili naŭva kaj infana. Sed tiuj esperantistoj, kiuj apartenas al nia afero ne per sia kapo, sed per sia koro, tiuj ĉiam sentos kaj ŝatos en Esperanto antaŭ ĉio ĝian internan ideon; ili ne timos, ke la mondo mokenomus ilin utopiistoj, kaj la naciaj ŝovinistoj eĉ atakos ilian idealon kvazaŭ krimon; ili estos fieraj pri tiu nomo de utopiistoj. Ĉiu nia nova kongreso fortikiĝos en ili la amon al la interna ideo de la esperantismo, kaj iom post iom niaj ĉiujaraj kongresoj fariĝos konstanta festo de la homaro kaj de homa frateco.

ДНИ КОНГРЕССА.

(Въ Женевѣ, 1906 г.)

Слова журнальнаго лѣтописца слишкомъ несовершенное орудіе для передачи тѣхъ чувствъ и событій, которые волнуютъ участниковъ многосторонняго и безконечно разнообразнаго калейдоскопа, называемаго жизнью. Яркія, полныя глубокаго смысла и производящія блестящее впечатлѣніе явленія превращаются въ сухіе и мало говорящіе факты, будучи занесены на бумагу. Но всякій, кто прочтетъ это описаніе (вѣрнѣе, резюмѣ) нашего II Конгресса, пусть помнитъ, что за этими словами скрывается величественная картина воодушевленія и радости, объединившихъ нашихъ единомы-

шленниковъ въ Женевѣ, что дни Конгресса были такими моментами въ исторіи нашего движенія, которые не пройдутъ безслѣдно.

Уже за нѣскольکو дней до Конгресса въ Женеву начали сѣзжаться эсперантисты, наполняя отели, специально сдѣлавшіе приготовленія для предстоящаго сѣзда; и улицы города все чаще оглашались звуками международнаго языка. Во все время Конгресса на улицахъ продавались журналы, открытыя письма Эсперанто и пр. газетчиками, кричавшими на „какомъ-то странномъ“ для постороннихъ прохожихъ языкѣ

„Ĉetu Tra la Mondo! Ĉetu la poŝtkartojn de l' Esperanta Kongreso! Ĉetu la Revuon, Esperanton-jurnalon!“ И особенно много въ смыслъ пропаганды сдѣлала обширная выставка, экспонатами которой были всевозможныя эспер. газеты, журналы, книги, открытыя письма со всѣхъ концовъ міра афиши, словари, картины, даже фабрикатъ, имѣющіе то или другое отношеніе къ Эсперанто. На этой выставкѣ перебивало огромное число посѣтителей эсперантистовъ и лицъ, впервые заинтересовавшихся новымъ дѣломъ. Въ понедѣльникъ, 27 (14 стар. ст.) августа дѣлались послѣднія приготовления къ Конгрессу, послѣднія засѣданія разныхъ комиссій и фракцій эсперантистовъ, между прочими Lingva Komitato. На слѣдующій день, 28-го числа, въ помѣщеніи Коммерческаго Училища состоялось соединенное засѣданіе центральнаго и женеваго организационныхъ комитетовъ по устройству Конгресса; на засѣданіи предсѣдательствовалъ д-ръ Заменгофъ; былъ выработанъ „порядокъ дня“ перваго собранія, на которомъ предстояло открытіе Конгресса. Затѣмъ всѣ участники Конгресса собрались отдѣльно по національностямъ для выбора делегатовъ отъ каждой страны.

Въ 3-емъ часу дня въ огромномъ „Залѣ Друзей Просвѣщенія“ собрались всѣ эсперантисты, входившіе по билетамъ зеленого цвѣта, въ отличіе отъ посѣтителей-гостей, не участвовавшихъ въ этомъ первомъ засѣданіи; и несмотря на послѣднее обстоятельство залъ былъ переполненъ представителями всѣхъ народовъ, всѣхъ возрастовъ, всѣхъ занятій (много военныхъ, духовныхъ лицъ); присутствовавшія представительницы движенія оживляли восторженно настроенное собраніе. Конгрессъ открывается д-ромъ Заменгофомъ, появленіе котораго въ главѣ организационныхъ комитетовъ привѣтствуется громомъ аплодисментовъ. Послѣ публично выраженной генераломъ Sebert, предсѣд. центральнаго организ. комит., благодарности женевакимъ организаторамъ Конгресса (г. г. Bernard и Privat), г. Гастонъ Мокъ прочелъ декларацію центр. организ. комитета, объявляющую недопустимостью обсужденія на Конгрессѣ какихъ-либо политическихъ, рели-

гиозныхъ или общественныхъ вопросовъ, что, конечно, отнюдь не имѣетъ въ виду вопросовъ о примѣненіи Эсперанто въ разныхъ областяхъ жизни. Однако, гласить декларацію далѣе, если какія-нибудь, отдѣльныя группы конгрессистовъ захотятъ собраться для частнаго обсужденія интересующихъ ихъ общественно-политическихъ или религиозныхъ темъ, то къ ихъ услугамъ будутъ предоставлены помѣщенія, уже приготовленныя Комитетомъ. Идѣйствительно, во все время Конгресса такія частныя собранія политическіе или идейно-единомышленныя группы или лицъ общей профессіи не разъ имѣли мѣсто и сдѣлали очень много для объединенія и дальнѣйшей пропаганды. — Далѣе былъ избранъ распорядительный Комитетъ Конгресса: предс. г. Schneeberger, вице-предс. г. Bernard оба швейцарцы; затѣмъ въ комитетъ были выбраны еще 6 вице-предсѣд. изъ разныхъ странъ: г. Michaux, организаторъ I Конгресса (Франція), г. Lemaire (Бельгія), г. Moscheles, (Англія), г. Евстифѣевъ (Россія), г. Kuchler (Германія), г. Kühn (Чехія). Послѣ привѣтственной рѣчи г. Schneeberger по адресу Конгресса были избраны членами почетнаго комитета: —предсѣдатель д-ръ Заменгофъ, ген. Sebert, ректоръ Дижонскаго Университета г. Boirac, д-ръ Mybs и полковникъ Pollen.

Вслѣдъ за открытіемъ Конгресса, вечеромъ того же дня состоялось въ помѣщеніи Victoria Hall, въ театральномъ залѣ, грандіозное публичное собраніе. Появленіе д-ра Заменгофа по обыкновенію даетъ сигналъ къ бурнымъ привѣтствіямъ, переходящимъ въ овацію. Начинается вечеръ рѣчью предсѣдателя г. Schneeberger и ген. Sebert, затѣмъ на франц. яз. на Эсперанто прочитывается привѣтственное письмо перваго ученаго, присоединившагося къ Эсперанто, г. Ernest, также читаются привѣтственные телеграммы Naville. Наступаетъ моментъ, когда, наконецъ, авторъ языка Эсперанто, „нашъ маэстро“, д-ръ Л. М. Заменгофъ, обращается къ собранію съ рѣчью, въ которой говоритъ о той универсальной гуманной идеѣ, во имя которой собрались всѣ присутствующіе на Конгрессѣ, и во имя которой работаетъ каждый эсперантистъ. Эту рѣчь читатели „Rusl. Esp.“ прочли въ

началъ настоящаго №. Послѣ рѣчи поочередно привѣтствуютъ д-ра Заменгофа делегаты всѣхъ странъ Европы, отъ Россіи—д-ръ Науманъ и отъ лица Америки проф. Grillon (изъ Филадельфіи). Особенное вниманіе обращено на перваго представителя Франціи, г-на L. de Beaufront. Рѣчи г-на Cart (о распространеніи Эсперанто среди слѣпыхъ), г-на Michaux (сравнившего успѣхи Эсперанто съ успѣхами науки), лейтенанта Bayol (Эсперанто и о во Краснаго Креста) и декларация стихотвореній и поэмъ на Эсперанто г-жею Junck и д-ромъ Леонотъ Заменгофомъ (братъ автора Эсперанто) заняли вторую половину вечера, закончившагося очень поздно и произведшаго самое лучшее впечатлѣніе на всѣхъ участниковъ.

Утреннее засѣданіе 2-го дня Конгресса, 29 авг., имѣло мѣсто въ залѣ Университета. Изъ массы телеграммъ и писемъ, полученныхъ Конгрессомъ, (особенно) выдѣляется письмо депутата франц. парламента, г. Cornet, выражающаго сожалѣніе по поводу невозможности лично явиться на Конгрессъ. Г. Мокъ читаетъ отчетъ Организационнаго Комитета. Часть вопросовъ, касающихся пропаганды Эсперанто, будетъ предметомъ занятій Конгресса, часть передается Esp. Centra Oficejo. Возбуждается вопросъ о желательности присужденія д-ру Заменгофу преміи Нобеля. Принимается предложеніе объ образованіи постоянного секретариата, задача котораго—завѣдываніе всѣми документами Эспер. Конгрессовъ и поддержаніе связи между періодически постоянно имѣющими собираться Конгрессами. Засѣданіе рѣшаетъ послать привѣтственную телеграмму 1-му Заменгофу.

Официальный банкетъ устраивается Конгрессомъ въ кіоскъ des Bastions, въ университетскомъ саду. Великолѣпно декорированныя веранды и огромный шатеръ едва вмѣщаютъ всю массу участниковъ на этомъ парадномъ обѣдѣ. Всюду зеленые флаги Эсперанто, музыка, исполняющая наши международные гимны и оживленные разговоры, конечно, на Эсперанто... Безчисленные тосты, рѣчи, апплодисменты, остроумные экспромты и обычная на всѣхъ собраніяхъ эсперантистовъ непринужденность. Говорятъ д-ръ Заменгофъ, ген. Se-

bert, г. Boirac, г. Schneeberger, г. de Beaufront, кап. Capé-Montrosier, г. Küchler, г. Lambert, г. Maréchal, полк. Ayza (Испанія), г. Jamin, д-ръ Bein (Польша), г. Bernard, г. Schmidt, г. Michaux и многіе др.

Въ теченіе этого дня состоялось нѣсколько частныхъ собраній эсперантистовъ: собраніе франкъ-масоновъ (около 200 эспер.), собраніе членовъ О-въ Краснаго Креста, Швейцарскаго О-ва Эсперантистовъ, Британской Ассоціаціи эсперантистовъ, Linva Komitato, дѣятелей по нар. образованію, коммерсантовъ, участниковъ социалистическаго движенія, моряковъ, эсперантистовъ-германцевъ, журналистовъ - эсперантистовъ и пр.

Вечеромъ въ театрѣ передъ многочисленной публикой былъ выполненъ эсперантскій концертъ. Г-жа Guivuy спѣла „Маршъ Эсперантистовъ“, гимнъ г. Грабовскаго и др. музыкальныя пьесы. Ея пѣніе, также какъ и пѣніе г. Chavet и декларация г-жи Zabilon d'Her имѣли очень большой успѣхъ. Небольшой водевилъ и драма „Floro de l' pasintajo“ (авторъ послѣдней—знаменитый итальянскій писатель Эдмондо д'Амичисъ, слѣвавшійся недавно эсперантистомъ), разыгранные на Эсперанто актерами - любителями изъ разныхъ странъ, чередовались съ пѣніемъ, музыкой и декларацией. Въ спектаклѣ участвовали: гг. Леонъ Заменгофъ, Ch. Bourlet, Pujula y Vallés, Junck, Privat, Deshays, Bernard, Dubois, Warnier и г-жи: Schneeberger и Schalter. въ дивертисментѣ — г-жи Farnes, Joffe-Beretta, гг. Hanauer, Wachs, Decrey, Lambert; послѣдній прочелъ имъ же переведенную на Эсперанто знаменитую поэму Эдгара Поэ „Воронъ“.

Особенно много удовольствія доставилъ членамъ Конгресса слѣдующій день, 30 августа, въ который была устроена большая экскурсія въ гор. Веае (Vevey), на Леманское озеро. Утромъ пароходъ, поднявши зеленый флагъ Эсперанто, отправился изъ Женевы. Среди прекрасной природы эсперантисты особенно радостно знакомятся другъ съ другомъ, происходятъ встрѣчи старыхъ знакомыхъ, веселыя сценки, обмѣнъ подписями... Среди присутствующихъ узнаютъ единомышленниковъ, извѣстныхъ своей пропагандной дѣятельностью; гг.

Borel, Ĉefeĉ, Bréon. Peltier, Bastoul, Rhodes, John Ellis и др. Въ одномъ изъ отелей эсперантистовъ привѣтствовали представители города на французскомъ языкѣ; эти рѣчи, конечно, сопровождались эспер. переводомъ. Туринскій профессоръ Gognasso на итальянскомъ языкѣ говоритъ въ честь Эсперанто отъ имени итальянскихъ журналистовъ. На Эсперанто рѣчи и тосты произносятъ гг. Boiras, Cart, Pourcines, de Beaufront, Ströhle и др. Между прочимъ, выступаетъ съ рѣчью одинъ изъ старыхъ эсп-истовъ, бывшій редакторъ „Lingvo Internacia“, г. Р. Nylen, представитель Швеции. Средо тостовъ особенно горячо поддерживается тостъ въ честь женщины-эсперантистки. — Шумный праздникъ этого дня закончился возвращеніемъ вечеромъ въ Женеву.

31 августа на утреннемъ засѣданіи въ Университетѣ Конгрессъ занялся вопросомъ объ образованіи эсперантскихъ консульствъ въ разныхъ городахъ. Одобривъ эту идею, Конгрессъ предоставляет эсперантистамъ на мѣстахъ рѣшать этотъ вопросъ. О дѣятельности Esperantista Centra Oficejo докладываетъ собранію г. Chavet, Предсѣдатель г. Schneeberger читаетъ полученное аббатомъ Peltier, редакторомъ журнала „Espero Katolika“, письмо изъ Ватикана, въ которомъ папа благословляетъ эсперантистовъ-сотрудниковъ этого журнала. При выборѣ мѣста для предстоящаго въ 1907 г. III Конгресса эсперантистовъ остановились на Англіи.

Вечеромъ въ „Залѣ Друзей Просвѣщенія“ былъ устроенъ литературно-музыкальный вечеръ съ участіемъ г-жъ Farnes Perrin, Guivy и Sefer и гг. Pujulla (изъ Испаніи) и Hanaueg.

Въ тоже время въ Университетѣ г. Місшаух прочелъ передъ многочисленной аудиторіей лекцію о принципахъ и конструкціи языка Эсперанто.

День закончился большимъ баломъ: нѣкоторые участники были въ оригинальныхъ національных костюмахъ. Параллельно съ занятіями Конгресса шли занятія разныхъ фракцій Эсперантистовъ: Lingva Komitato, врачей, фармацевтовъ, офицеровъ-эсперантистовъ, сторонниковъ дви-

женія въ пользу мира (пацифизма), ученыхъ, математиковъ, адвокатовъ.

1 Сентября (19 авг. стар. ст.)—последній день Конгресса. Засѣданіе—въ залѣ Университета. Въ порядкѣ дня г. Boiras, предсѣдатель временнаго Lingva Komitato, читаетъ отчетъ о работѣ Комитета. Изложенный имъ ходъ работы Комитета за этотъ годъ и планы на будущее время получаютъ полное одобреніе Конгресса. Lingva Komitato занимался рассмотрѣніемъ и проверкой Универсальнаго Словаря и исправленіемъ неточностей въ нѣкоторыхъ национальных словаряхъ. Разработка словарей техническихъ терминовъ представляется частной инициативѣ подъ контролемъ, разумѣется, Комитета и д-ра Заменгофа. На очереди занятій Lingva Komitato стоитъ вопросъ объ употребленіи именъ собственныхъ на эсперанто. Д-ръ Заменгофъ при единодушномъ одобреніи Конгресса окончательно утверждаетъ составъ до тѣхъ поръ временно исполнявшаго свои обязанности Lingva Komitato.

Послѣ нѣ котораго перерыва засѣданіе открывается снова; участвуютъ только Эсперантисты. На этомъ последнемъ засѣданіи д-ръ Заменгофъ публично выражаетъ свое удовольствіе по поводу того, что Эсперантисты замѣтно совершенствуютъ свое произношеніе, которое должно быть и становится одинаковымъ у всѣхъ, говорящихъ на общемъ международномъ языкѣ. Изъ рѣчей, произнесенныхъ въ этомъ засѣданіи, можно отмѣтить рѣчи гг. Lemaire, Cart, Bayol, Bicknell (Италія), предлагающаго выразить благодарность тѣмъ органамъ печати, которые, помѣщая статьи объ Эсперанто, поддерживали наше дѣло;—это предложеніе Конгрессомъ охотно принимается. Слѣпой швейцарецъ благодаритъ Конгрессъ отъ имени слѣпыхъ эсперантистовъ. Ген. Себертъ сообщаетъ объ образованіи ученаго эсп-скаго общества, секретаремъ котораго является г. Ch. Bourlet. Засѣданіе заканчивается горячей рѣчью г. Beaufront, братски обнявшаго д-ра Заменгофа. Собраніе аплодисментами выразило свои чувства по отношенію къ этимъ двумъ „первымъ Эсперантистамъ“.

Вечеромъ, въ Victoria Hall состоялось публичное закрытіе Конгресса. По количеству публики это было одно изъ самыхъ грандіозныхъ собраній Конгресса. Рѣчь

предсѣдателя, всевозможныя пожеланія, декламация г. Loyson, остроумная рѣчь г. Pollen, говорящаго отъ имени конгрессистовъ, поднесеніе Д-ру Заменгофу букета цвѣтовъ двумя швейцарками, одѣтыми въ національныя платья—все создало необы-

чайную картину торжества Эсперантизма. Рѣчью д-ра Заменгофа, пожелавшаго еще большихъ успѣховъ общему дѣлу и слѣдующему Конгрессу въ Англіи, II Универсальный Конгрессъ эсперантистовъ былъ закрытъ.

LA ROMPITA VAZO.

(de rusa poeto Apuhtin).

La vazon, kie staris floro delikata,
Vi senatente puŝis per la ventumilo.
Sed ĝia fend' ne estis rimarkata.
Dum longa temp' ĝi staris kun trankvilo.

La infanaĵo tute forgesigis,
Sed vazo estas de mizero minacita,
La floro velkis, l'akvo jam foriĝis—
Ne tuŝu: estas ĝi rompita.

Vi same altuŝetis mian koron
Per via mano, kara kaj amata,
De tiam sentas mi en ĝi doloron.
Ŝajnigan, ke mi estas ofendata.

Ĝi same batas tamen kaj vivadas,
De ĉiuj estas la sufero elkaŝita,
Sed vundo pligrandiĝas kaj kreskadas—
Ne tuŝu: estas ĝi rompita.

G. Kolowrat.

RUĜA RIDO.

de Leonid Andrejev.

(Daŭrigo).

Fragmento dekdua.

... komenciĝas. Kiam hieraŭ nokte mi eniris en la kabineton de l'frato, li sidis en sia brakseĝo apud la tablo, surjetita de libroj. La halucinacio tuj malaperis, apenaŭ mi ekbruligis kandelon, sed mi longan tempon ne kuraĝiĝis sidiĝi en la brakseĝon, kie sidis li. Estis terure en la komenco,—malplenaj ĉambroj, en kiuj ĉiam aŭdataj estas iaj bruetoj kaj krakoj, kreas tiun ĉi timecon,—sed poste al mi eĉ plaĉis: pli bone estu li, ol iu alii! Tamen dum tuta tiu ĉi vespero mi ne levis min el la brakseĝo: ŝajnis, se mi min levos, li tuj sidiĝos sur sian lokon. Kaj foriris mi el la ĉambro tre rapide, ne rigardante reen.

Decus en ĉiuj ĉambroj bruligadi fajron,—sed ĉu estas bone? Estos, eble, pli malbone, se mi ion ekvidos en lumo,—tiel do restas ia dubo.

Hodiaŭ mi eniris kun kandelino, kaj neniu estis en la brakseĝo. Evidente, tiam nur ombro ekaperis. Ree mi estis en la stacidomo—nun mi ĉiumatene iras tien kaj vidis tutan vagon kun niaj frenezuloj. Ĝin oni ne malfermis kaj transkondukis sur ian alian vojon, sed en la fenestroj mi prosperis vidi kelkajn vizaĝojn. Ili estas teruraj. Unu estis aparte terura. Supermezure eltrita, flava, kiel citrono, kun malfermita nigra buŝo kaj senmovaj okuloj, ĝi estis tiel simila al masko de teruro, ke

mi ne povis min forŝiri de ĝi. Kaj ĝi rigardis min, tuta ĝi rigardis, kaj estis senmova.—kaj tiel ĝi fornaĝis kune kun la moviĝinta vagono, ne ekstremita, ne ŝanĝinte la direkton de l'rigardo. Jen se ĝi ŝajnus al mi tuj en tiuj mallumaj pordoj, mi, povas esti, ne elportus. Mi demandis: dudek du homojn oni alveturigis: Infekto kreskas. Gazetoj pri tio silentas, sed, ŝajnas, ankaŭ ĉe ni en la urbo estas ne tute bone. Aperis iaj nigraj surde fermitaj, kaleŝoj—en unu tago, hodiaŭ, mi kalkulis ilin ses en diversaj finoj de l'urbo. En unu el tiaj, kredeble, veturos ankaŭ mi.

Sed gazetoj ĉiutage postulas novajn militistarojn kaj novan sangon, kaj mi ĉiam malpli komprenas, kion tio ĉi signifas. Hierau mi legis unu tre suspektindan artikolon, kie oni pravas, ke inter la popolo estas multe da spionoj kaj perfiduloj, ke oni devas esti singardema kaj plenatenta kaj ke kolerado de l'popolo mem trovos kulpulojn. Kiajn kulpulojn, pro kio? Kiam mi veturis de la stacidomo en vagono de l'tramvojo, mi aŭdis strangan interparoladon, kredeble, pri tio sama.

— Ilin oni devas pendigadi sen juĝo,—diris unu, exploreme ĉirkaŭrigardinte ĉiujn, kaj min.—Perfidulojn oni devas pendigadi, jes.

— Sen kompato, — konfirmis la alia, — Sufiĉe jam oni indulgis.

Mi elsaltis el la vagono. Ja ĉiuj do ploras de l'milito, kaj ili mem ploras, — kion do tio ĉi signifas? la sanga nebulo ĉirkaŭvolvas la teron, kovrante rigardojn, kaj mi komencas kredi, ke efektive alproksimiĝas la momento de tutmonda katastrofo. La ruĝa rido, kiun vidis la frato. La frenezeco iras de tie, de tiuj sangigitaj flavruĝigitaj kampoj, kaj mi sentas en aero ĝian malvarman spiradon. Mi estas fortika kaj forta homo, mi ne havas tiujn putrigantajn korpon malsanojn, kiuj sekvigas post si ankaŭ putrigadon de cerbo, sed mi vidas, kiel infekto ĉirkaŭprenas min, kaj jam duono de miaj pensoj ne apartenas al mi. Tio ĉi estas pli malbona, ol pesto kaj ĝiaj teruroj. De la pesto ja oni povis ien sin kaŝi, preni iajn mezurojn, sed kiel sin kaŝi de l'ĉienpenetranta penso. ne konanta spacojn kaj barojn?

Dum tago mi ankoraŭ povas batali, sed nokte mi fariĝas, kiel ĉiuj, sklavo de miaj sonĝoj: — kaj sonĝoj miaj estas teruraj kaj frenezaj...

Fragmento dektria.

... ĉieaj batadoj, sensencaj kaj sangaj. Plej malgranda puŝo sekvigas sovaĝan memjuĝon, kaj oni tiam uzas tranĉilojn, ŝtonojn, ŝtupojn kaj fariĝas indiferente, kiun mortigi—ruĝa sango volas eksteren kaj fluas tiel volonte kaj en granda kvanto.

Ili estis ses, tiuj ĉi vilaĝanoj, kaj ilin kondukis tri soldatoj, kun ŝarĝitaj pafiloj. En sia malordinara vilaĝana vesto, simpla kaj primitiva, memoriganta sovaĝulon, kun siaj malordinaraj vizaĝoj, kvazaŭ faritaj el argilo kaj ornamitaj per ĉifigitaj lano anstataŭ haroj, sur stratoj de la riĉa urbo, sub la akompano de l'disciplinitaj soldatoj—ili similis al sklavoj de l'antikva mondo. Ilin oni kondukis al la milito, kaj ili iris, obeante al bajonetoj, tiaj same senkulpaj kaj malakreudentaj, kiel bovoj, kondaktataj al buĉejo. Antaŭe iris junulo, alta, senbarba, kun longa ansera kolo, sur kiu senmove sidis malgranda kapo. Li tuta sin—klinis antaŭen, kiel branĉo, kaj rigardis malsupren sub si kun tia atetenco, kvazaŭ lia rigardo penetrus en mem profundon de l'tero. Laste iris malalta barbulo, jam neĵuna; li ne volis kontraŭbatali kaj en okuloj liaj ne estis penso, sed la tero altiradis liajn piedojn, ensuciĝadis en ilin, ne lasadis—kaj li iris sin deĵetinte malantaŭen, kiel kontraŭ tera vento. Kaj ĉe ĉiu paŝo—la soldato de poste puŝadis lin per la tenilo de l'pafilo, kaj unu piedo, degluiginte, konvulsie transĵetigadis antaŭen, kaj ia alia fortike algluiĝadis al la tero. La vizaĝoj de l'soldatoj estis sopiremaj kaj koleraj, kaj, videble, jam longe ili iris tiel—sentataj estis laceco kaj indiferenteco en tio, kiel ili portis la pafilojn, kiel ili paŝadis malkune, laŭ—vilaĝane, turnante finojn de l'piedoj internen. Kvazaŭ sensenca, daŭra kaj silenta kontrastarado de l'vilaĝanoj malklarigis ilian disciplinatan prudenton, kaj ili ĉesis kompreni, kien ili iras kaj por kio.

— Kien vi ilin kondukas? — demandis mi la ekstreman soldaton. Tiu ekstrema, ekrigardis min, kaj en lia akra ekbrilinta rigardo mi tiel klare eksentis bajoneton, kvazaŭ ĝi estis jam en brusto mia.

— Iru for!—diris la soldato.—Iru for, ĉar se ne...

Tiu, neĵuna, uzis la momenton kaj forkuris—ne tre rapide li forkuris al krado de l'bulvardo kaj ion sidigis, kvazaŭ sin kaŝis.

Vera besto ne povus agi tiel malsaĝe, tiel freneze. Sed la soldato furicziĝis. Mi vidis, kiel ili aliris ĝis mem tiu, sin klinis kaj, trans ĵetinte la pafilon en la maldekstran manon, per la dekstra ekŝmatis sur io mola kaj plata. Kaj ankoraŭ. Kunvenadis popolo. Ekaŭdiĝis rido, krioj...

Fragmento dekkvara.

... en la dekunua vico de l'partero. De l'dekstra kaj maldekstra flanko al mi malvaste sin alpremadis ies manoj, kaj malproksime ĉirkaŭ, en duonmallumo staris senmovaj kapoj, iom lumigitaj ruĝe de la sceno. Kaj iom post iom min ekposedadis teruro pro tiu ĉi maso da homoj, enmetitaj en malvastan spacon. Ĉiu el ili silentis kaj aŭskultis tion, kio estas sur la sceno, aŭ povas esti, pensis ion sian, sed tial, ke ili estis multaj, en sia silento ili estis pli aŭdataj, ol laŭtaj voĉoj de l'aktoroj. Ili tusadis, purigadis siajn nazojn, bruidis per sia vesto kaj piedoj, kaj mi aŭdis klare ilian profundan, neregulan spiradon, varmigantan la aeron. Ili estis teruraj, ĉar ĉiu el ili povis fariĝi malviĝa korpo kaj ĉiuj ili havis frenezajn kapojn. En trankvileco de tiuj ĉi diskombitaj nukoj, fortike sin apogantaj sur blankajn, firmajn kolumojn, mi sentis ventegon de frenezeco, preta aperi ĉiun sekundon.

Miaj manoj malvarmiĝis, kiam mi ekpensis, kiel multaj estas ili, kiel ili estas teruraj kaj kiel mi estas malproksima de la elirejo. Ili estas trankvilaj, sed se oni ekkriis — „la brulego!...“ Kaj kun teruro mi eksentis timeman, pasian deziron, pri kiu mi povas rememorigi nur tiel, ke manoj miaj ree malvarmiĝas kaj kovriĝas de l'ŝvito. Kiu al mi malhelas ekkrii — levigi, min turni reen kaj ekkrii:

— La brulego! Savu vin, brulego!

Konvulsio de l'frenezeco ĉirkaŭkaptos iliajn trankvilajn membrojn. Ili eksaltos, ili ekkriegos, ili eklekos, kiel bestoj, ili forgesos, ke ili havas edzinojn, fratojn kaj patrinojn, ili komencos sin ĵetadi en diversajn flankojn, kvaŭzaŭ kaptitaj de subita blindiĝo kaj en sia frenezeco ili sufokados unu alian per tiuj ĉi blankaj fingroj, de kiuj irasodoro de parfumo. Oni faros helan lumon, kaj iu pala el la sceno kriados, ke ĉio estas trankvila kaj brulego ne ekzistas, kaj sovaĝe gaje ekludos la tremanta, deŝiriganta muziko, — sed ili aŭdos nenion — ili sufokados, batados per la piedoj, batados

al la virinoj iliajn kapojn, tiujn ĉi artajn, sagacajn frizaĵojn. Ili forŝirados unu de alia orelojn, formordetados nazojn, ili disŝiros la veston ĝis nuda korpo kaj ne havos honton, ĉar ili estas frenezaj. Iliaj sentemaj, delikataj, belaj, adorataj virinoj kriados kaj sin batados, helpaj apud iliaj piedoj, ĉirkaŭprenante genuojn, ankoraŭ konfidante al ilia nobleco, — sed ili kolere batados ilin en belan levitan vizaĝon kaj atencados al la elirejo. Ĉar ili ĉiam estas mortigantoj, kaj ilia trankvileco, ilia nobleco estas trankvileco de sata besto, sentanta sin en sendanĝereco.

Kaj kiam la duonon ili faros malvivaj korpoj kaj en tremanta ĉifonigita amaseto de l'hontigintaj bestoj kolektiĝos apud la elirejo, ridetante per mensoga rideto, mi eliros sur la scenon kaj diros al ili kun rido:

— Tio ĉi ĉio estas tial, ke vi mortigis mian fraton.

Kaj mi diros al ili kun rido:

— Tio ĉi ĉio estas tial, ke vi mortigis mian fraton.

Kredeble, mi laŭte ekmurmuris ion, ĉar mia dekstra najbaro kolere ekmoviĝis sur sia loko kaj diris:

— Pli mallaŭte! Vi malhelpas aŭskulti.

Al mi fariĝis gaje kaj mi ekvolis ŝerci. Farinte avertantan severan mienon, mi min klinis al li.

— Kio estas? — demandis li nekonfideme. — Kial vi tiel rigardas?

— Pli mallaŭte, mi vin petegas, — ekmurmuris mi per solaj lipoj. — Vi aŭdas, kiel ĉoaras brulaĵo. En la teatro estas brulego.

Li havis sufiĉe da forto kaj prudenteco por ne ekkrii. Vizaĝo lia ekblankiĝis, kaj la okuloj preskaŭ pendiĝis sur la vangoj, grandegaj, kiel bovaj vezikoj, sed li ne ekkriis. Li mallaŭtege sin levis, eĉ ne dankis min kaj ekiris al la elirejo, sin balancante kaj konvulsie malrapidigante la paŝojn. Li timis, ke aliaj konjektos pri la brulego kaj ne lasos foriri lin, solan indan de savo kaj vivo.

Al mi fariĝis abomene kaj mi ankaŭ foriris el la teatro, kaj krom tio ĉi ne volis mi tro frue elmontri mian incognito. Sur la strato mi ekrigardis en tiun flankon de l'ĉielo, kie estis la milito — tie ĉio estis trankvila, kaj la noktaj, flavaj de fajroj nuboj rampis malrapide kaj trankvile. „Povas esti, ĉio tio ĉi estas sonĝo kaj neniam milito estas?“ — ekpensis mi,

trompita de la trankvileco de l'ĉielo kaj de l'urbo.

Sed el-post angulo elsaltis bubo, ĝoje krian:

— La tondra batalo. — Grandegaj perdoj. Aĉetu la telegramon — la noktan telegramon!

Apud lanterno mi traegis ĝin. Kvar miloj da malvivuloj, En la teatro estis, kredeble, ne pli, ol mil homoj. Kaj dum la tuta vojo mi pensis: kvar miloj da malvivuloj.

Nun al mi estas teure venadi en mian malpleniĝintan domon. Kiam mi ankoraŭ nur enmetas la ŝlosilon kaj rigardas la mutajn, platajn pordojn, mi jam sentas ĉiujn ĝiajn mallumajn malplenajn ĉambrojn, en kiuj iros tuj, reen rigardante, homo en ĉapelo. Mi bone konas la vojon, sed jam sur la ŝtuparo mi komencas bruligi alumetojn kaj bruligas ilin, dum mi trovas kandelon. En la kabineton de l'frato mi nun ne iradas, kaj ĝi estas fermita per ŝlosilo — kun ĉio, kio en ĝi estas. Kaj dormas mi en la manĝoĉambro, kien mi translokiĝis tute: tie ĉi estas pli trankvile kaj la aero kvazaŭ konservas ankoraŭ postsignojn de paroladoj kaj rido kaj de l'gaja sonoro de vazoj. Iafoje mi klare aŭdas krakadon de seka plumo; — kaj kiam mi kuŝiĝas en la lito...

Fragmento dekkvina.

... tiu ĉi sensenca kaj stranga sonĝo. Kvazaŭ de mia cerbo oni deprenis ostan kovrilon, kaj, sendefenda, nudigita, ĝi humile kaj avide ensorbiĝas en sin ĉiujn terurojn de tiuj ĉi sangaj kaj frenezaj tagoj. Mi kuŝas, kunpremite min en buleton, kaj tuta mi enlokiĝas sur du arŝinoj da spaco, sed penso mia ĉirkaŭprenas la mondon. Per okuloj de ĉiuj homoj mi rigardas kaj per oreloj iliaj mi aŭskultas; mi mortas kun mortigitoj; kun tiuj, kiuj estas vunditaj kaj forgesitaj, mi sopiras kaj ploras, kaj kiam el ies korpo kuras sango, mi sentas la doloron de vundoj kaj suferas. Kaj tion, kio ne estis kaj kio estas malproksime, mi vidas tiel same klare, kiel tion, kio estis kaj kio estas proksime, kaj ne estas limo por suferoj de l'nudigita cerbo.

Tiuj ĉi infanoj, tiuj ĉi malgrandaj, ankoraŭ puraj infanoj. Mi vidis ilin sur la strato, kiam ili ludis, figurante militon, kaj kuradis unu post alia kaj iu jam ploris per maldiketa, infana voĉo — kaj io ekstrems en mi pro teruro kaj abomeno. Kaj mi foriris hejmen, kaj nokto

venis — kaj en fajraj sonĝoj, similaj al brulego en mezo de nokto, tiuj ĉi malgrandaj, ankoraŭ puraj infanoj fariĝis amasoj de infanoj — mortigantoj.

Io, malfeliĉon antaŭsignante, brulis en larĝa kaj ruĝa fajro, kaj en la fumo sin movadis monstraj malbeleguloj — infanoj kun kapoj de grandaj mortigantoj. Ili saltadis facile kaj moveme, kiel ludantaj kapridoj, kaj spiradis malfacile, kvazaŭ malsanuloj. Iliaj buŝoj similis al buŝegoj de bufoj aŭ ranoj kaj dismalfermiĝadis konvulsie kaj larĝe; post la travidebla haŭto de iliaj nudaj korpoj severe kuris ruĝa sango — kaj ili mortigadis unu alian, ludante. Ili estis pli teruraj, ol ĉio, kion mi vidis, ĉar ili estis malgrandaj kaj povis penetri ĉien.

Mi rigardis el fenestro, kaj unu malgranda ekvidis min, ekridetis kaj per la rigardo petis, ke mi lin lasu al mi.

— Mi volas al vi, — diris li.

— Vi mortigos min.

— Mi volas al vi, — diris li kaj paliĝis subite kaj terure, kaj komencis gratiĝi supren sur blanka muro, kiel rato, tute same, kiel malsata rato. Li deŝirigadis kaj pepis, kaj tiel rapide flugadis sur la muro, ke mi ne povis observi ilajn ŝirigajn, subitajn, movojn.

— Li povas trarampi sub la pordo, — kun teruro ekpensis mi, kaj, kvazaŭ diveninte mian penson, li fariĝis mallarĝeta kaj longa kaj rapide, svingante la fineton de l'vosto, enrampis en la malluman fendon sub la pordo de l'parada irejo. Sed mi havis tempon por. Min kaŝi sub litkovrilon kaj aŭdis, kiel li, malgranda, serĉas min en mallumaj ĉambroj, singardeme paŝante per la malgrandaj nudaj piedoj. Tre malrapide, haltante, li proksimiĝadis al mia ĉambro kaj eniris; kaj longe mi nenion aŭdis, nek movon, nek brueton, kvazaŭ apud mia lito neniu estis. Kaj jen sub ies malgranda mano komencis leviĝadi la rando de la litkovrilo, kaj malvarma aero de l'ĉambro tuŝetis al vizaĝo mia kaj brusto. Mi tenis la litkovrilon forte, sed ĝi obstine apartiĝadis de ĉiuj flankoj; kaj jen al piedoj miaj subite fariĝis tiel malvarme, kvazaŭ ili tremiĝis en akvon. Nun ili kuŝis sendefendaj en malvarma mallumo de l'ĉambro, kaj li rigardis ilin.

Sur la korto, post la muroj de l'domo, ekbojis hundo kaj eksilentis, kaj mi aŭdis, kiel

eksonoris ĝi per sia ĉeno, eniĝante en la hundujon. Li do rigardis miajn nudajn piedojn kaj silentis; sed mi sciis, ke li estas tie ĉi, sciis pro tiu netolerebla teruro, kiu, kiel morto enkatenigis min per ŝtona, tomba senmoveco. Se mi povus ekkrii, mi vekus la urbon, la tutan mondon vekus mi, sed la voĉo mortis en mi, kaj, ne movante min, humile, mi sentis sur mia korpo movadon de l'malgrandaj malvarmaj manoj, almoviĝantaj al la gorĝo.

— Mi ne povas!—ekĝemis mi, sufokigante, kaj maldormiĝis por unu momento, kaj ekvidis la ĉionvidantan mallumecon de nokto, misteran kaj vivan, kaj ree, ŝajnas, ekdormis...

— Trankviliĝu!—diris al mi la frato, alsiĝante sur la liton, kaj la lito ekkraketis, tiel multepeza estis li morta!—Trankviliĝu, vi vidas tion ĉi en sonĝo. Tio ĉi al vi ŝajnis, ke vin oni sufokas, vi do bone dormas en mallumaj ĉambroj, kie neniu estas, kaj mi sidas en mia kabineto kaj skribas. Neniu el vi komprenis, pri kio mi skribas, kaj vi tute moki min, kiel frenezulon, sed nun mi diros al vi veron. Mi skribas pri la ruĝa rido. Ĉu vi vidas ĝin?

Io grandega, ruĝa, sanga staris super mi kaj sendente ridis.

— Tio ĉi estas la ruĝa rido. Kiam la tero freneziĝas, ĝi komencas tiel ridi. Vi ja scias, la tero freneziĝis. Sur ĝi estas nek floroj nek kantoj, ĝi fariĝis ronda, glata kaj ruĝa, kiel kapo, de kiu oni forŝiris la haŭton. Ĉu vi vidas ĝin?

— Jes, mi vidas. Ĉi ridas.

— Rigardu, kio fariĝas ĉe ĝi kun la cerbo. Ĝi estas ruĝa, kiel sanga kaĉo, kaj senordiĝis.

— La kapo krias.

— Ĝi doloras. Ĝi havas nek florojn, nek kantojn. Nun lasu—mi kuŝiĝos sur vin.

— Al mi estas malfacile, al mi estas terure.

— Ni, malvivaj, kuŝiĝas sur vivulojn. Ĉu varme estas al vi?

— Varme.

— Ĉu bone al vi estas?

— Mi mortas.

— Vekiĝu kaj ekkriu. Vekiĝu kaj ekkriu. Mi foriras...

(Fino venos).

Serĉanto.

El Heine.

Mi ekfermis al ŝi la okulojn
Kaj mi kisas jen ŝin je buŝeton...
Nun ne lasas ŝi min en la paco:
„Vi klarigu al mi la sekreton!”

De vespero ĝis fina mateno
Mi reaŭdas demandan ripeton:
„Kial fermas vi miajn okulojn,
Dum vi kisas la mian buŝeton?”

Mi ne povas mem diri—por kio;
Mi ja havas nenian sekreton...
Mi nur fermas al ŝi la okulojn
Kaj mi kisas al ŝi la buŝeton.

L. Belmont.

* * *

En tangoj maldolĉaj, enuaj, sop'raj,
Se viv' al mi ŝajnas fantomo kruela,
Konsolon mi trovas nur en pasinteco,
En ia legend' romantika kaj bela...

Se ree mi sentas min forta kaj vigla,
Se vivon mi nomas fiere „batalo”,
Mi venkon deziras por la estonteco
Kaj iras antaŭen mi al idealo...

Sed kiam mi estas feliĉa kaj gaja,
Kaj kiam allogas min vivo vokanta,
Senzorge mi ĝojas pro mem ekzistado,
Por floroj kaj suno, pro amo belkanta!

Vs. Lojko.

SONĜO.

(Ei la tempo de l'Pariza Komunumo).

Memkontenta kuŝiĝis dormi la regna prokuroro. Per la hodiaŭa parolado li plenumis sian devon. Morgaŭ oni parolos sole pri li. La gazetoj de „ordo“ superŝutados lin per laŭdo kaj komplimentoj... Apenaŭ li lasis la tribunon, ĉirkaŭ li oni komencis kunvenadi: unuj gratuladis, aliaj premadis la manon. Li tion ĉi meritis! Kiel vive pentris li l'Internationale! Kiel trafe priskribis li profundegajn, en kiun trempigas la societo... Kaj kia logiko! kia fajro en esprimoj! kiaj konkludoj! Per unu ekbato li forhakis ĉiujn sep kapojn de l'monstro kaj nun povas trankvile dormi.

Li dormiĝis. En la dormo li aŭdas ies voĉon: „Brave!, vi belege paroladis“. Respondante al tio ĉi, la oratoro ĝentile diris: „ĉu ne vere?“ kaj ekrigardis ĉirkaŭ si, sed neniun rimarkis.

La voĉo ne kvietiĝis:—„Al mi tio ĉi estas konata. Mi estis en tia sama stato. Mi devis ankaŭ savi la ordon, proprecon, familion, religion, patrujon. Mi ne malrapidis. Mi havis aferon kun tiaj samaj mizeruloj. Tio estis societo, kreita de unu homo el homoj de popolo. Kaj kion nur ili volis! Ĉion ili neigis: patrujon—ni ĝin ne havas, diras ili; familion—apenaŭ ili konfesadis edzecon; kastojn kaj klasojn—ĉiuj homoj estas egalaj; proprecon—ili postulis, ke riĉuloj dividu sian havaĵon inter malriĉuloj...

— Brave! Vi estas prava! Vi parolas pri l'Internationale!—ekkriis la reprezentanto de l'administracio.

— Ne, diris la voĉo. — Sed lasu min fini. Ĉu povis ni toleri tian societon? Tio ĉi estis neebila. Ni estas amikoj de libereco, ni estas toleremaj al ĉiaj religioj, ĉiaj opinioj, moroj, societoj. Sed tio estis nesocieto, sed konspiro. Kio okazus kun armeo, se por ĝi patrujo estos malplena sono? Kio estos kun tuta societo, kiam edzeco estos malestimata? Longan tempon ili estis liberaj. Ilia agitado ne estis persekutata. Kiam do oni komencis ilin persekuti? En kia momento de l'reĝado de Ne-

ron? Nur tiam, kiam ili bruligis Romon. Tio estis terura brulego! Ĉiuj partoj de l'urbo estis en flamo! Ili ne volis konfesi, rifuzadis, sed vane..

— Certe, vane ili rifuzas: ili bruligis Parizon.

— Romon, sed ne Parizon. Mi volas al vi pruvi. Post kiam mi ordonis persekuti ilin, dufoje brulis mia palaco. Ĉu tio ĉi estas okazo?

— Via palaco en Burĝo, jes?.. mi rememorigas.

— Ne, ne! En Nikomedio... Teruraj estis la homoj. En la tuta lando ili formis multon da malgrandaj komunumoj. Kaj kia organizacio! Ŝajnis, ke la komunumoj estas unu de ilia sendependaj, sed en efektiva tio estis agitado universala, plankonforma..

— La sekcioj de l'Internationale...

— Ne, la religiaj asociacioj... Adeptoj iliaj ĉiuj estis homoj de simpla stato...

— Jes, jes, ia bindisto...

— Ne, la fiŝisto.

— Ĉu Varlen?

— Petro oni nomis lin. Tio estis homoj el laborista klaso. Ili sendadis emisarojn en ĉiujn landojn de l'mondo..

— Jes, por ekzemplo —Tolen'on...

— Ne, Paŭlon. Ili estis ruĝaj; ĉion ili ekspluatadis por sia celo.

— Tiel, kooperativaj ligoj...

— Ne, misteraĵoj... Unuvorte. tio estis la plej danĝeraj homoj. Sed plej rimarkinde estas, ke ili mortis heroe, malkaŝeme konfesadis sian religion, iris al loko de ekzekuto ne faletante, plenumon de ekzekuto renkontis trankvile, sen ia timo.

— Tio ĉi estas vera: Millier, Djuval...

— Ne, tio estis tute aliaj nomoj; precipe estis rimarkindaj virinoj.

— Bruligantinoj, petrolistinoj...

— Mi ne komprenas vin... Se vi ne ĉesos min interrompadi, mi silentiĝos... Iliaj estroj estis abomenaj demagogoj. Mi rememorigas pri unu, pri kiu oni parolis, ke li instigadis

la popolon al mortigo de la reprezentanto de l'sociala administracio...

— De l'generalo Lekont?..

— Ne, de l'prefekto Orest. Li estis danĝera demagogo.

— Tio ĉi estas Raul Rigo!..

— Tio estis konata Cirilo, sankta Cirilo, kiel lin oni nomis. Li mortigis instruitulinon Ipaton. Kaj tio ĉi estas ankoraŭ ne ĉio. Kvankam okazadis inter ili ankaŭ instruituloj, tamen ili forbruligis la bibliotekon pro la malamo al klereco.

— En Luvr?

— Ne, en Aleksandrio. Tial mi devis energie komenci. Mi uzis unu tre utilan rimedon — h a k i. Tio ĉi estas same tio, kion ankaŭ vi rekomendas... Mi estas konvinkita,

ke miaj ordonoj estis plenumataj, kaj ke nun ekzistas neniu el tiuj ĉi konspiranoj. Nenio tiel bone efikas, kiel rapida puno kaj rapida juĝo.

— Bonege! — ekkriis la regna prokuroro, — vi veron diris. Kvankam mi ne tute komprenas, pri kio vi parolas (vi uzas strangajn vortojn). Sed en ĉefo mi tute konsentas kun vi. La ordo — tio estas mia kaj via religio. Laŭdo estu al vi, kara frato! Sed kiu estas vi?

— Mi estas imperiestro Diokletiano...

— Imperiestro Diokl... La malamiko de l'religio! La persekutinto de kristanoj! Pri kiu do vi parolis?

— Pri kristanoj...

Esperantigis V—d L—o.

Esperantista Movado.

Aŭstralio. По иниц. г. John. J. Marz открывається эспер. школа близъ Сиднея. Статьи объ эспер. появились въ журн.: „Brisbane Observer“ и „Australian Review of Reviews“, причемъ редакторъ послѣдняго одобряетъ и энергично пропагандируетъ Эсперанто.

Англія. Языкъ Эсперанто официално принятъ въ Лондонѣ въ County Council и въ Crimsby Комитетомъ Воспитанія. По предложенію г. Boiras, ректора Дижонскаго университета, въ Бирмингамѣ основалось Эспер. О-во Трезвости (Kontraŭ-alkohola grupo Esp-sta), секретаремъ котораго избранъ г. W.-C. Amery (Temperance Hall, Birmingham England). Въ Twickenham (2 st. Stephens Gardens, Twickenham, England, s-ro J. H. Salomon, секретарю) основался Korektada Koresponda Klubo Esp-sta. Читаются эспер. курсы въ City of London College. По болѣзни матери г-жи Oxenford прекратился журн. „La Esperanta Studento“. Сформировалась La Fortepiana Kompanio Esp-sta (15, Church Road, Homerton, London K. E). Вышелъ № 22 „The British Esperantist“.

Бельгія. Въ Berhemo, по иниц. д-ра Nilfr, основалась эспер. группа. Близъ деревушки

Aŭstralio. Laŭ iniciato de s-ro John. J. Marz malfermiĝas lernejo esperantista apud Sidney. Artikoloj pri esper. aperis en jurn.: „Brisbane Observer“ kaj „Australian Review of Reviews“; la redaktoro de la lasta aprobas kaj energie propagandas Esperanton.

Anglujo. L-vo Esperanto estas oficiale akceptita en Londono, en London County Council, kaj en Crimsby de la komitato de Edukado. Laŭ propono de s-ro Boiras, rektoro de Dijona universitato, fondiĝis en Birmingham kontraŭ-alkohola Grupo Esp—sta, kies sekretario estas elektita s-ro W.-C. Amery (Temperance Hall, Birmingham, England). En Twickenham (2 st. Stephens Gardens, Twickenham, England, s-ro J. H. Salomon, sekretario) fondiĝis Korektada Koresponda Klubo Esp—sta. Oni legas esper. kursojn en City of London College. Pro malsano de patrino de f-no Oxenford ĉesiĝis jurn. „La Esperanta Studento“. Formiĝis La Fortepiana Kompanio Esp—sta (15, Church Road, Homerton, London K. E). Aperis № 22 „The British Esperantist“.

Belgujo. En Berhemo, laŭ iniciato de d-ro Nilfr, fondiĝis grupo esp—sta. Proksime de

Стокель, около Брюсселя, г. Э. Шапелье основал колонію мирных анархистов-вегетарианцев „Опыт“, осуществляющую на практикѣ идеальное государство, языкомъ котораго вводится Эсперанто, съ какою цѣлю въ колоніи читаются лекціи назв. языка. Масса любопытныхъ навѣщаютъ эту оригинальную колонію. Читаются курсы Эсперанто г. А. Финет въ Антверпенѣ, въ высшемъ училищѣ. Журн. „La Belga Sonorilo“ вступилъ уже въ 5-й годъ существованія

Болгарія. Эсперанто успѣшно распространяется въ гор. София, Тирново, Шумен, Провадия, Варна, Гара Левски. Гара Горна Оrehовица и др. Вышелъ №8—9 журн. „Unua Paŝo“.

Венгрія. Одинъ изъ друзей г. А. de Marich, ред. мѣст. журн. „Esperanto“, пишетъ на яз. эспер. театр. пьесу изъ полицейскихъ нравовъ и проситъ о высылкѣ ему рисунковъ съ типами полиц. чиновъ, уличныхъ сценъ при участіи полиціи и т. п., адресуя въ ред. назв. выше журнала. А. Миropolski (Budapest VII Szövetsey u 17) выпустилъ въ продажу сапожный глянecъ „Esperanto“.

Гватемала. Въ № 3 мѣстн. журн. „Centrameriko Esperantista“ помѣщено предложение датчанина Т. Корнеруп о замѣнѣ въ эсперанто акцентныхъ со значками буквъ тѣми же буквами безъ знаковъ, но съ прибавленіемъ впередѣ каждой изъ нихъ буквы h.

Германія. Основались эспер. группы въ Бременѣ и Дрезденѣ и отдѣленіе Рейхенбергской группы въ Tetschen. Е. Stark дѣятельно пропагандируетъ яз. Эспер. среди педагоговъ, а Susher преподаетъ эсперанто въ реальномъ училищѣ въ Karlsruhe. Фирма Esperanto Verlag Möller et Borel (95, Prinzenstr. Berlin, Allemagne) выпустила открытыя письма съ большимъ портретомъ д-ра Л. Заменгофа. Въ Страсбургѣ по иниц. гимназиста Alb. Schutkowski офиц. основанъ Гимназическій Эспер. Клубъ.

Голландія Интересуется яз. Эсперанто и движеніемъ его мѣстн. изв. литераторъ г. F. Netscher.

Индія. Основалось отдѣленіе Инд. Эспер. О-ва „Wellington“ Esp-sta Grupo. Въ Калькуттѣ сформировался клубъ эспер. молодежи. Выход. въ Бомбей „The Theosophic Gleaner“, журналъ о-ва теософовъ (послѣдователей тайныхъ наукъ, оккультъ-

ailaĝeto Stokel, apude Bruselo, s-ro E. Šapelje fondis la kolonion de pacaj anarhistoj-vegetarianoj „La Provo“, efektiviganta praktike idealan regnon. kies lingvo estas enkondukata Esperanto, pro kia celo en kolonio oni legas lekcionj pri nomita lingvo. Amaso de scivoluoj vizitadas tiun-ĉi originalan kolonion. Legas esper. kursojn s-ro A. Finet en Antverpeno, en pli supra lernejo. Journ. „La Belga Sonorilo“ eniris jam 5 jaron de ekzistado.

Булгаруѳо. Esperanto sukcese disvastiĝas en urboj: Sofia, Tirnovo, Šumen, Provadia, Varna, Gара Левски, Gара Gorna Orehovica kaj aliaj. Aperis № 8—9 de Journ. „Unua Paŝo“.

Нунгарунѳо. Unu el amikoj de s-ro A. de Marich, red. de loka Journ. „Esperanto“, verkas en l-vo esper. la teatraĵojn el policaj moroj kaj petas pri elsendo al li la desegnojn kun tipoj de policianoj, strataj scenoj kun polica partopreno kaj t. p., adresante ĉion al redakcio de suprenomita ĵurnalo. S-ro A. Miropolski (Budapest VII Szövetsey u 17) elirigis por vendo botpoluron „Esperanto“.

Гватемало. En № 3 de loka ĵurnalo „Centrameriko Esperantista“ estas enmetita propono de dano T. Kornerup pri anstataŭigo de akcentaj esper. literoj kun signetoj per la samaj sensignaj nur kun aldonо antaŭe ĉiu de ili de litero h.

Германуѳо. Fondiĝis grupoj esp—staj en Bremeno kaj Dreseno kaj la filio de Rejhenberga grupo en Tetschen. E. Stark ageme propagandas l-von esperanto inter pedagogoj kaj Susher instruas saman l-von en reala lernejo en Karlsruhe. Firms Esperanto Verlag Möller et Borel (95, Prinzenstr., Berlin, Allemagne) elirigis poŝtkartejn kun granda portreto de d-ro L. Zamenhof. En Strasburg, laŭ iniciato de gimnaziano Alb. Schutkowski, fondiĝis oficiale Gimnazia Klubo Esp—sta.

Нолландо. Pri lingvo Esperanto kaj pri ĝia movado interesiĝas loka konata literaturisto F. Netscher.

Индую Fondiĝis filio de Hinduja S-to Esp—sta „Wellington“ Esp—sta Grupo. En Kalkuttaformiĝis klubo de esperantista junularo. Aper. en Bombay „The Theosophic Gleaner“, ĵurnalo de s-to de teosoj (adeptoj de misteraĵ sciencoj, okultistoj), analizante esperanton,

тистовъ), анализируя эсперанто, горячо рекомендуетъ изученіе его своимъ членамъ.

Испанія. Въ Sabadell основалась Эспер. Академія предсѣдателемъ которой избранъ д-ръ М. Lliró и секретаремъ V. Llado.

Италія. Въ журн. „Il Cittadina italiano“ помѣщена ст. г. J. Meazzini о необыкновенномъ прогрессѣ яз. Эсперанто въ Америкѣ, въ Соедин. Штатахъ.

Мальта. Въ г. Sliema, по иниц. г. Levanzin, состоялось эспер. празднество съ рѣчами, пѣніемъ и декламациею на яз. эсперанто.

Новая Зеландія. Въ Invercagill основался „Southland Esperanto Club“, засѣданія котораго происходятъ въ High School. Въ этомъ краѣ насчитывается уже 6 эспер. клубовъ. Въ газ. „Weekly Press“ еженедѣльно печ. курсъ яз. эсперанто и упражненія.

Перу. Депутаты Nunez del Arco и Malaga Santolalla ходатайствуютъ предъ правительствомъ о субсидіи для надлежащей постановки пропаганды Эсперанто. Эсперанто вводится въ г. Лимъ въ Коммерческое училище. Журн. „Antaŭen Esperantistoj!“ вступилъ въ 4 годъ сущ. и уже вышелъ №№ 1 и 2.

Россія. Эсперанто успѣшно распространяется въ Енисейскѣ среди гимназистовъ, которыми энергично руководить въ этомъ дѣлѣ инспекторъ гимназіи г. Р. Френкель. Юные эсп-сты уже имѣютъ довольно богатую свою эспер. бібліотеку и ведутъ оживленную переписку съ иностранными коллегами. Не менѣе успѣшно прогрессируетъ эсперанто и въ Тифлисѣ благодаря энергичной дѣятельности учителя 1 Гимназіи, г. Авилова. По иниц. студента г. Власова эсперанто начало довольно бойко распространяться въ средѣ Петербургскаго студенчества и уже формируется солидная Эспер. Студенческая Группа. А Порфирьевъ, изъ Орлова, Вятской губ., порицая неопытную индифферентность эсперантистовъ, не отозвавшихся на приглашеніе г. В. Битнера, ред. „Вѣстникъ Знанія“, заявить о желаніи введенія яз. эсперанто на страницы назв. журнала, вслѣдствіи чего эспер. отдѣлъ не былъ введенъ, увѣщавать эсперантистовъ немедленно откликнуться на приглашеніе по адресу: С.-Пе-

вармеге rekomendas ĝian ellernon por sia membroj.

Hispanujo. En Sabadell fondiĝis Akademio Esperantista, kies prezidanto elektita estas d-ro M. Lliró kaj sekretario s-ro V. Llado.

Italujo. En ĵurn. „Il Cittadina Italiano“ estas enmetita artikolo de s-ro J. Meazzini pri eksterordinara progreso de l-vo Esperanto en Ameriko, en Unuiĝitaj Ŝtatoj.

Malto. En urbo Sliema, laŭ inic. de s-ro Levanzin, efektiviĝis festo esp—sta kun paroladoj, kantado kaj deklamado en l-vo esperanto.

Nova Zelando. En Invercagill fondiĝis „Southland Esperanto Club“, kies kunsidoj estas en High School. En ĝena lando oni kalkulas jam 6 esper. klubojn. En gaz. „Weekly Press“ ĉiusemajne presigaĵas kurso de l-vo esperanto kaj ekzercoj.

Peruo. Deputatoj, s-roj Nunez del Arco kaj Malaga Santolalla, klopodas antaŭ registaro pri monhelpo por deva aranĝo de esperanta propagando. En Lima oni enkondukas esperanton en Komercan Lernejon. Ĵurnalo „Antaŭen, Esperantistoj!“ eniris kvaran jar-ekzistadon kaj jam aperis №№ 1 kaj 2.

Rusujo. Esperanto sukcese disvastiĝas en Eneisejsk inter gimnazianoj kiujn energieme gvidas en ĝena afero la inspektoro de gimnazio, s-ro R. Frenkel. Unaj esperantistoj posedas jam sian, sufiĉe riĉan, esper. bibliotekon, kaj viveme interkorespondas kun eksterlandaj kolegoj. Ne malpli sukcese progresas esperanto en Tifliso dank' al energiema agado de instruisto de 1 Gimnazio, s-ro Avilov. Laŭ iniciato de studento, s-ro Vlasov, esperanto komencis plenkurage disvastiĝadi inter Peterburga studentaro kaj jam formiĝas solida Studenta Grupo Esp—sta. S-ro A. Porfirijev, el urbo Orlov de Vjatskoj gub., mallaŭdante nekompreneblan indiferecon de esperantistoj, ne voĉdonintaj por propono de s-ro V. Bitner, red. de „Vestnik Znanija“, pri enkonduko de l-vo Esperanto sur paĝojn de nomita ĵurnalo, e' kies sekvo fako esperanta ne estis aranĝita,—admonas esperantistojn tuje voĉdoni al propono laŭ adreso: St. Peterburgo, Nevskij 47—1, al s-ro V. V. Bitner. Eksprezidanto de Peterburga S-to „Espero“, profesoro s-ro A. Donibrovski, ricevinde novan oficon, forveturis

тербургъ, Невскій 47-1. В. В. Битнеру. Бывшій Предсѣдатель СПБ. О-ва Эсперо, проф. А. Домбровский, получивъ новое назначеніе, выбылъ въ г. Ковно. Въ иллюстр. приложеніи къ № 10966 газ. „Новое Время“ появилась замѣтка объ Эсперанто.

Соединенные Штаты. Въ гор. Оклахома вышелъ № 1 мѣстн. эспер. журн. „L'America Esperantisto“. Газеты — „Chicago Chronicle“, „Philadelphia North American“, „Boston Post“, „Seattle Daily News“ и мн. др. еженедѣльно регулярно помѣщаютъ ст. объ эсперанто.

Уругвай. Мѣстн. Эспер. О-во въ Монтевидео открыло курсы эсперанто въ лицѣ Carnot и въ д. № 98 по Колоніальной улицѣ. Журн. „El Dia“ помѣстилъ фотографич. снимокъ членсвъ Эспер. о-ва.

Франція. Въ Chartres (S-ro L. de Guesnet, секретаріо, 9 rue Chauveau-Lagarde, Chartres, Eure, France.) функционируетъ эспер. группа. Въ Реймсѣ (rue Ponsardine 2, Reims, France) основалось 1-е Эспер. Консульство; избраны консулами: неготиантка г-жа Gérard-Glatigny, отст. нотариусъ г. Dubois и г. Grousalle По инициативѣ адвоката г. А. Michaux и его друга сформировалось въ Булони Междунар. О-во Эспер. Юристовъ. Бывшій морской офицеръ, проф. гидрографіи, г. Р. Mesny (5, Rampe, Brest, France) приглашаетъ вербовать для эсперанто моряковъ. На предстоящей въ 1907 году въ Бордеау междунар. морской выставкѣ имѣть быть устроены эспер. отдѣлы. Лица, желающія содѣйствовать успѣху экспонирования эсперанто, приглашаются присылать эспер. документы, книги, рукописи, письма и проч. по адресу: s-ro Bignié, 66 cours Gambetta, Talence (Gironde) или s-ro Sam. Meyer, šipmakleristo, La Rochelle, France. Журн. „La Revue de l'Esperanto“ слился съ газ. „Esperanto“ въ одно изданіе подъ общ. титуломъ „Esperanto“. Вышелъ въ Парижѣ фотограф. эспер. журналъ „Foto-Revuo Internacia“.

Чили. Въ Сантъ Яго состоялось грандіозное эспер. празднество, на которомъ г. S. Padilla, директоръ гимназіи въ Оренсе, успѣшно произнесъ рѣчь объ эсперанто. Въ томъ же гор. эспер. преподается въ коммерческомъ училищѣ.

urbon Kovno. En ilustrita aldono al № 10966 de gaz. „Novoje Vremja“ aperis noto pri esperanto.

Unuigitaj Ŝtatoj. En urbo Oklahoma aperis № 1 de loka ĵurnalo esperanta „L'America Esperantisto“. Gazetoj: „Chicago Chronicle“, „Philadelphia North American“, „Boston Post“, „Seattle Daily News“ kaj multaj aliaj ĉiusemajne regule enhavas artikolojn pri esperanto.

Urugvajo. Loka S-to Esp—sta en Montevideo malfermis esper. kursojn en liceo Carnot kaj en domo № 98 sur Kolonia strato. Ĵurnalo „El Dia“ enmetis fotografiojn de membroj de esp—sta s-to.

Francujo. En Chartres (S-ro L. de Guesnet, sekretario, 9 rue Chauveau-Lagarde Chartres, Eure, France) funkcias grupo esp—sta. En Reims (rue Ponsardine 2, Reims, France) fondiĝis la unua Konsulejo Esp—sta; konsuloj elektitaj estas: negociistino, s-no Gérard-Glatigny, eksnotario s-ro Dubois kaj rentulo s-ro Grousalle. Laŭ iniciato de advokato, s-ro Michaux kaj lia amiko formiĝis en Boulogne sur Mer Internacia Esp—sta S-to de Leĝistoj. Estinta maroficiro, profesoro de hidrografio, s-ro P. Mesny (5 Rampe, Brest, France) invitas por varbado de maristoj al esperanto. En estonta en jaro 1907 en Bordeaux internacia marista ekspozicio estos aranĝita fako esperantista. Personoj, dezirantaj akceli sukceson por esperanta elmontro, estas invitataj sendi esper. dokumentojn, librojn, manskribaĵojn, leterojn kaj la ceteran laŭ adreso: al s-ro Bignié, 66 cours Gambetta, Talence (Gironde) aŭ al s-ro Sam. Meyer, šipmakleristo, La Rochelle, France. Ĵurnalo „La Revue de l'Esperanto“ kunverŝiĝis kun gaz. „Esperanto“ en unu eldonon sub komuna titolo „Esperanto“. En Parizo aperis esper. ĵurnalo „Foto-Revuo Internacia“ dediĉita por fotografarto.

Ĉilio. En Santiago efektiviĝis grandioza festo esp—sta, en kiu s-ro S. Padilla, direktoro de gimnazio en Orense, sukcese diris paroladon pri esperanto. En sama urbo l-von „esperanto“ oni instruas en lernejo komerca.

Швейцарія. Эсперанто вводится въ программу курсовъ Международной Коллегіи въ Женевѣ, по инициативѣ директора г. Thudicum. На эспер. конгрессъ поданъ проектъ учрежденія въ крупныхъ мировыхъ центрахъ эспер. консульствъ. Бывшій на Конгрессъ англичанин-эсперантистъ, д-ръ R. J. Lloyd, прогуливаясь со своими дочерьми по горамъ, при сліяніи рѣкъ Родана и Арве, оступился съ узкой тропинки, упалъ въ рѣку и утонулъ. Тѣло покойнаго извлечено изъ р. Родана у франц. деревни Seyssel.

Экуадоръ. Умеръ г. R. Pastor, пропагандировавшій въ этомъ краѣ яз. эсперанто.

Японія. Основавшійся въ Токио Японскій Эспер. Союзъ (La Japana Esperantista Asocio, Jurakĉo, Kozimacik, Tokio, Japan.), насчитывающій 400 членовъ, выпускаетъ иллюстрированный пропагандный журн. „La Japana Esperantisto“, на яз. японскомъ и эсперанто,—и вышли уже №№ 1 и 2. Проф. г. Gauntlett на своихъ эспер. курсахъ имѣетъ болѣе 600 слушателей, усердно изуч. эсперанто. Онъ же преподаетъ яз. эсперанто въ одной изъ школъ 200 ученикамъ. По тому поразительно-быстрому распространенію, какое получилъ эсперанто въ этомъ маленькомъ островномъ государствѣ, языку этому несомнѣнно предстоитъ въ Японіи великая будущность и, конечно, онъ сыграетъ тамъ видную роль въ культурномъ развитіи страны.

Е. Радвань-Рыпинскій.

Svisujo. Esperanto enkondukiĝas programon de kursoj de Internacia Kolegio en Genevo, laŭ iniciato de direktoro, s-ro Thudicum. En Kongreso Esp—sta estas proponita projekto pri fonda de esper. konsulejoj en grandaj mondcentroj. Estinta en kongreso anglo-esperantisto, d-ro R. J. Lloyd, promenantante kun siaj filinoj sur montoj, ĉe kunfluiĝo de riveroj Rodano kaj Arve, erarparis sur mallarĝa vojeto, ekfalas en riveron kaj dronis. Korpo de malvivulo estis eltenita el riv. Rodano ĉe franca vilaĝo Seyssel.

Ekuadoro. Mortis s-ro R. Pastor, propagandinta esperanton en jena lando.

Japanujo. Fondiĝinta en Tokio „La Japana Esperantista Asocio“, Jurakĉo, Kozimacik, Tokio, Japan), enkalkulanta 400 membrojn, eldonas ilustritan propagandan ĵurnalon „La Japana Esperantisto“ en 1-voj japana kaj esperanto,—kaj jam aperis №№ 1 kaj 2. Prof. s-ro Gauntlett en siaj esper. kursoj posedas pli, ol 600 aŭskultantojn, fervore ellernantajn esperanton. Li sama instruas l-von esperanton en unu el la lernejoj al 200 lernantoj. Laŭ tiu frapiganta—rapida disvastiĝo, kian ricevis esperanto en tiu ĉi malgranda insulara regno, la lingvon nomitan atendas en Japanujo sendube ĝlora estonteco kaj, certe, ĝi ekludos tie vandan rolon en kultura progresado de lando.

E. Radvan-Ripinski.

Kanto pri Falko

de Maksim Gorĵkij.

El la rusa lingvo tradukis Romano Frenkel.

Dormetas la maro.

Grandega, maldiligente spiranta ĉi tie apud la bordo, ĝi jam estas ekdorminta kaj ne movas sin en la malproksimo, superversita per blua radiaĵo de la luno. Velurmola kaj

nigra ĝi kunversiĝis tie kun la blua suda ĉielo kaj dormas profunde, rebrilante en si la travideblan teksaĵon de plumformaj nuboj, nemoviĝantaj kaj nekaŝantaj per si la oraĵn desegnojn de l'steloj. Ŝajnas, ke la ĉielo pl

kaj pli proksime kliniĝas sur la maron, dezirante kompreni tion, pri kio murmuretas malkvietigemaj ondoj, dormene rampantaj sur la bordon.

La montoj, superkreskitaj de arboj, fantazie elfleksitaj per la „nord-osto“, per akraj svingoj levis siajn suprojn en la bluan dezeron sur ili, kaj iliaj sekaj, severaj konturoj rondiĝis, vestitaj per la varma kaj karesa mallumo de la suda nokto.

La montoj estas gravenpensaĵ

De ili estas falintaj sur la belegajn verdetaĵojn ĉenojn de l' ondoj nigraj ombroj kaj vestas ilin, kvazaŭ dezirante haltigi ĉi-tiun solan movadon kaj mallaŭtigi la nesilentan plaŭdon de la akvo kaj ĝemo'n de la ŝaŭmo—ĉiujn sonojn, kiuj malkvietigas la misteran silenton, disverŝitan en la ĉirkaŭaĵo kune kun blua arĝenta radiaĵo de la luno, ankoraŭ kaŝita post la montoj suproj.

— A-ala-aĥ-a-akbar!.. mallaŭte ĝemas Nadir-Ragim-Ogli, maljuna krimea ĉabano, estanta ĉiam en minora *) humoro, altkreska, griza, bruligita per la suda suno, seka kaj saĝega maljunulo.

Ni kuŝas kune sur la sablo ĉe la forŝiriginta de sia hejma monto grandega ŝtono, ombrovestita, superkreskita de musko kaj tia malgaja, malĝoja. Sur ĝian flankon, turnitan al la maro, ondoj superĵetis ŝlimon kaj markreskaĵojn kaj la ŝtono, ĉirkaŭ kiu ili pendiĝis, ŝajnas ligita al mallarĝa strieto de sablo, apartiganta la maron de la montoj. La flamo de nia lignaro lumigas ĝin de la flanko, turnita al la monto, ĝi ekstremitadas kaj sur la maljunan ŝtonon, sulkigitan per densa reto de profundaj fendoj, kuradas ombroj. Ŝajnas, ke la ŝtono pensas kaj sentas...

Ni kun Ragimo kuiras fiŝsupon el ĵuskaptitaj gobioj kaj ni ambaŭ estas en tiu aparta humoro, en kiu ĉio ŝajnas fantoma, animigita, penetrebla kaj en la koro estas tiel pure, facile kaj forestas ĉiuj deziroj krom la deziro pensadi.

Kaj la maro sin premetas al la bordo kaj la ondoj sonas tiel melankolie karesante, kvazaŭ ili invitas varmiĝi apud la lignaro. Ifoje en la komuna harmonio de la plaŭdado aŭdiĝas pli levita kaj tiel petole-malica noto—tio estas unu el la ondoj iom pli kuraĝeta, rampinta al ni pli proksime. Ragimo jam

komparis la ondojn kun virinoj kaj suspektis ilin en la deziro nin ĉirkaŭpreni kaj kovri per kisoj.

Li kuŝas, havante la bruston sur la sablo, la kapon turnitan al la maro, kaj enpense rigardas en la malproksimon, sin apoginte per la kubutoj kaj kuŝiginte la kapon sur la manplatojn. La haraja ŝaŝĉapo deŝoviĝis sur lian frunton, kovritan per malgrandaj sulkoj. Li filozofas, ne informiĝante, ĉu mi lin aŭskultas kaj ne metante je min eĉ malgrandan atenton, kvazaŭ li parolas kun la maro:

— „Fidela al Dio homo iras en la paradizon. Sed tiu, kiu ne servas al Dio kaj al la profeto? Eble li estas en tiu ĉi ŝaŭmo... Kaj tiuj arĝentaj makuloj sur la akvo, eble, ili estas ankaŭ ili... kiu scias?“

La malluma potence sin etendinta maro lumiĝas, en la ĉirkaŭaĵo aperas sur ĝi malprecizaj pentrotuŝetoj de la luno. Ĝi jam elnaĝis el la haraj suproj de la montoj kaj nun verŝas sian lumon sur la maron, mallaŭte spirantan renkonte al ĝi.

— Ragimo!.. Rakontu fabelon... — petas mi la maljunuon.

— Por kio? — demandas Ragimo, ne sin turnante al mi.

— Tiel! Mi amas viajn fabelojn.

— Mi jam ĉiujn rakontis al vi... Pli mi ne scias...

Tio signifas, ke li volas, ke mi lin petu. Mi petas.

— Ĉu vi deziras, ke mi rakontu al vi la kanton?—konsentas Ragimo.

Mi deziras aŭdi la malnovan kanton, kaj li rakontas, zorgante konservi la strange-originalan stepan melodion de la kanto kaj terure kripligante rusajn vortojn:

I.

„En montojn alte Kolubro rampis, sin kuŝis tie en intermonto, kunvolviĝinte, rigardis maron.

„En alt' ĉiela la suno brilis, pro la ĉielo sopiris montoj, je l'ŝton' malsupre frapadis ondoj...“

„Tra l'intermonto river' ŝprucanta en la mallumo al maro fluus, tra ŝtonoj saltis.

„En blanka ŝaŭmo, grandega, griza ĝi tranĉis monton kaj falis maron, kolerblekante.

*) „Malmajora“.

„En intermonton Falk' de l'ĉielo apud Kolubro kun brust' rompita en sango falis...

„Kun kri' mallonga ĝi falis teren kaj bruste batis koleseforta je l'ŝton' malmola...

„Kolubr' ektimis kaj tuj forrampis, sed baldaŭ vidis, ke birdo vivos du-tri minutojn...

„Ĝi rampis ree al bird' vundita kaj siblis rekte en la okulojn:

— „Ĉu jam vi mortas?

— „Jes, nun mi mortas!—respondis Falko, spirante peze.—

— Mi bone vivis!... Feliĉon konas!... Batalis forte!... Ĉielon vidis... Vi ĝin ne vidos proksime tiel!... Ho, mizerulo!

„Ĉielo-kio?—Malplena loko... Kaj ĉu rampibla? Al mi ĉi tie pli bone estas, malseke, varme!

„Kolubro diris al bird' libera, je ĝi ridinte en la animo pro la deliro.

„Kaj tiel pensis: „post flug' aŭ rampo fin' sama venos: ter' ĉiujn prenos, polv' ĉio estos“.

„Subite Falko ektremis forte, stariĝis iom, okulojn siajn ĉirkaŭmetante.

„Tra griza ŝtono fluetis akvo kaj en mal-lumo sufoke estis kaj putrodore.

„Kaj kriis Falko sopirdolore per ĉiuj fortoj:

„Ho! Se ĉielon mi flugi povus, mi malamikon al... brusto premus kaj... sufokigus per mia sang'. Ho!... la feliĉ' batala!

„Kolubro pensis: „Ĝi tiel ĝemas—kredeble bone do estas vivi en la ĉielo!“

„Kaj ĝi proponis al bird' libera: „Sur randon iru de l'intermonto, malsupren saltu!“

„Flugiloj eble vin supren levos kaj iom vivos en via hejmo vi, ĉielulo“.

„Ektremis Falko kaj al defalo kriinte iris, glitante unge sur muk' de ŝtono.

„Kaj alirinte flugilojn levis, profunde ĝemis, okulbrilinte malsupren glitis.

„Kaj kiel ŝtono tra la ŝtonegoj glitante falis, perdante plumojn, flugilojn rompis...

„La ond' rivera ĝin tuj ekkaptis, lavinte angon en ŝaŭmon vestis, forpelis maren.

„Kaj ondoj maraj kun bru' malgaja je l'ŝtono batis... Kaj birdrestaĵo plu ne vidiĝis en mara spaco...

II.

„Kolubro kuŝis kaj longe pensis pri birda morto kaj pri pasio al la ĉielo.

„Kaj ekrigardis ĝi malproksimon nin karesantan per rev' feliĉa,

„Do kial tiaj, al Falk' similaj, post mort' konfuzas animon nian per am' ilia al flug' ĉiela? Klariĝas kio al ili tie? Ekscii povus mi min levinte en la ĉielon eĉ por momento.

„Kolubro diris kaj ringvolvinte aeren saltis, rubando kiel je l'sun' brillinte.

„Naskita rampi ne povas flugil' Sur ŝtonegoj falis Kolubro, tion ekforgesinte, sed ne rompiĝis kaj nur ekridis...

„Jen estas ĉarmo de flug' ĉiela!—En la faladol!...

„Ridindaj birdoj! Sur tero ili, ĝin ne sciantaj, sopiras ĉiam, ĉielon altan atingi penas, serĉante vivon en la dezerto varmega ĉiam. Malplena spaco nur tie estas. Multega lumo, sed ne apogo por korpo viva, nutraj' neniaj estas tie. Riproĉ' do kial kaj fiereco? Aŭ ĉu por kaŝi la frenezecon de la deziroj kaj maltaŭgecon por viv-afero? Ridindaj birdoj! Sed min do trompos de nun neniam iliaj vortoj! Mi scias ĉion! Ĉielon vidis... Sur ĝin mi flugis kaj ĝin mezuris, ekkonis falon, sed ne rompiĝis kaj nur pli forte en min mi kredas. En trompo vivu ĉi-tiuj, kiuj ne amas teron... Mi scias veron. Alvokas ili, sed mi ne kredos. De l'ter' kreaĵo—per ter' mi vivas“.

„Je si fiera en la globeton ĝi envolviĝis.

„La maro brilis en hela lumo, minace ondoj je l'bordo batis.

„En kri' leona de ili tondre pri bird' fiera la kanto sonis, ŝtonegoj tremis de bat' ilia, ĉielo tremis de kant' minaca:

„Al la frenezo de kuraĝuloj ni kantas gloron!

„Frenez' de l'fortaj—jen saĝ' de vivo! Ho, Falk' kuraĝa! Elfluis sango el korpo via en la batalo kun malamiko!... Sed venos tempo—ekflamos gutoj de brula sango, fajreroj kvazaŭ en vivmallumo, bruligos multajn kuraĝajn korojn per la freneza soif' de lumo, de libereco!

„Ho jes, vi mortis!... Sed en la kanto de la kuraĝaj kaj fortanimaj vi estos ĉiam por fieruloj alvok' al lumo, al libereco!

„Al la frenezo de kuraĝuloj ni kantas kanton!...“

Silentas la opala malproksimo de la maro, melankolie plaŭdadas la ondoj sur la sablo, kaj mi silentas, rigardante Ragimon, finintan rakontadi al la maro la kanton pri Falko. Sur la maro estas pli kaj pli da arĝentaj makuloj de lunaj radioj. Nia kaldroneto komencas

mallaŭte boladi. Unu el ondoj ludeme supren-ruliĝis sur la bordon kaj atakeme bruanta rampas al la kapo de Ragimo.

„Kien vi iras?... For!—Svingas je ĝi Ragimo per mano, kaj ĝi humile reruliĝas en la maron.

Al mi tute ne estas ridinda la aĝeto de Ragimo, animiganta la ondojn. Ĉio en la ĉirkaŭaĵo rigardas strange-vive, mole, kareseme. La maro estas tiel inspireme-trankvila, kaj oni sentas, ke en ĝia freŝa spirado sur la montojn, ankoraŭ re malvarmigintajn de la taga varmego, sin kaŝas multe da potenco, detenata forto. Sur la dense-blua ĉielo estas

skribita per ora desegno de l'steloj io majestega, ensorĉanta la animon, konfuzanta la prudenton per dolĉa atendado de la malkaŝo.

Ĉio dormetas, sed dormetas streĉe-akrasenteme, kaj ŝajnas, ke jen en la sekvanta sekundo ĉio ektemos kaj eksonos en konsonanta harmonio de neklariĝeme dolĉaj sonoj. Ĉi-tiuj sonoj rakontos pri misteroj de la mondo, klarigos ilin al la prudento, sed poste estingos ĝin kiel fantoman flameton kaj fajros kun si la animon alten en la dense-bluan profunde-gajon, de kie renkonte al ĝi tremetaj desegnoj de l'steloj ankaŭ sonados per dia muziko de la malkaŝo.

Bibliografio.

D. de Rothau. „Du rakontoj“. 1906, Paris, Pr. Esp. S-to, pp. 58, kosto 1 fr. (40 kop.).

Du originale verkitajn rakontojn (La blanka kastelo kaj „Esperantista Hotelo“) enhavas tiu ĉi bela libreto. La aŭtoro bone konas nian lingvon kaj, krom tio ĉi, li scias verki interese kaj eĉ iom poezie; en tiu ĉi, rilato lia libreto povas sukcese konkuri kun kelkaj aliaj Esperantaj libroj, kies aŭtoroj estas nur niaj estimataj esperantistoj-samideanoj, sed tute ne literaturistoj... La dua el tiuj ĉi rakontoj priskribas kelkajn epizodojn el vivo de grupo de esperantistoj, pasigantaj someron en hotelo sur montoj svisaj. La aŭtoro uzas la okazon por sprite pentri diversnacajn tipojn de esperantistoj: franca junulino kun sia patrino kaj avo-generalo, „rusa politikulo“, germana profesoro, du anglaj fraŭlinoj... La bela heroino, fr. Eva, esperantistigas unu junan francan leŭtenanton, kiu, nature, fariĝas adepto ankaŭ de mem sia instruantino...

Posedante bonan stilon, s-ro R. donas, tamen, kelkajn surprizojn: ekz., por esprimi vulgaran (popolan) dialekton li faras tiajn mallongigojn: la bon' sinjoro, bel'ga (anst. belega), kred'bla (anst. kredebla), Dio min pardon' (anst. pardonu) kaj tre multajn similajn. Kvankam la vilaĝano Johano, kiu uzas tiajn esprimojn en la rakonto de s-ro R., estas homo neklera, tamen eĉ por li tute ne devas esti permesata tia kripligo de nia stilo

Esperanta. Plu, kial estas uzataj la vortoj: triumfo (triumfo?), tronko (trunko?), angoro (!?), vi rifuzis lin ricevi (ĉu ne estas pli ĝuste diri: akcepti?), komforta (komforta?), vegetado (kreskajaro?), sur l'herbaro (mallongigo de l'artikolo tute ne permesinda laŭ reguloj de d-ro Zamenhof...) Cetere, la rakontojn de s-ro Rothau ĉiu legos kun plezuro.

Standardisto.

Elie Ducommun. „La Fundamentoj de l' Pacifismo“, trad. de V. Dufeutrel. 1906, Paris, eld. de la S-to „Pacifisto“, pp. 31, kosto 50 cent. (20 kop.).

Oni trovas en la broŝuro de s-ro Ducommun, kiu donis permeson traduki ĝin en Esperanton, ĉiujn informojn pri celoj de l' pacifismo (la movado por Paco interpopola), pri la historio de ĝi, pri la nuntempa propagando de l'pacifistoj por kongresoj, deklaracioj k. t. p. Tre interesa enhavo kaj tre bela eksterajo permesas varme rekomendi „La Fundamentojn de l'Pacifismo“.

„Nova Gvidlibreto por Soldato en ĉiuj landoj“. 1906, Paris (45, rue de Saintonge), eld. de Asocio „Paco-Libereco“, pp. 31, kosto 10 cent. (4 kop.).

La ideoj, kiujn per tiu ĉi „Gvidlibreto por Soldato“ propagandas la nova Esperantista Asocio, estas bone konataj al ĉiu, kiu scias pri antimilitarismo, unu el programaj punktoj

de l'internacia socialismo. Antimilitaristoj rigardas militojn kiel simplan mortigadon kaj sin turnas al soldatoj, dirante, ke ili estas nur ilo en manoj de l'klaso kapitalista, batalanta kontraŭ la klaso laborista. ke, pafante en ŝtrikanojn, soldato mortigas siajn fratojn; ke, irante militi „por patrujo“, li estas trompata de siaj estroj, ĉar „la patrujo“ estas simpla vorto, ŝirmanta malnoblan esencon de nuntempa societo ekspluatista. Klariĝante „malveran patriotismon“ kaj montrante tiun grandan malbonon, kiun faras por popoloj la militema politiko de nunaj regnoj, la libreto gvidas soldatojn per kelkaj praktikaj konsiloj por kontraŭstarado al „bestiganta“ sociala konstruo moderna.

Uzante la okazon, ni povas aldoni, ke la ĵurnaleto „Socia Revuo“, dediĉita al socialista movado, estas eldonata de sama Asocio „Paco-Libereco“.

St.

Th. Ĉejka kaj Jos. Krumpholtz. „Neutrální jazyk mezinárodní Esperanto“. 1906, Bohe-mujo, 2-a eldono, pp. 128, kosto 1,10 kr.

Kun granda ĝojo ni salutas tiun ĉi novan propagandilon de Esperanto inter bohemoj (moravoj, ĉeĥoj). La aŭtoroj de tiu ĉi plena lernolibro estas tre konataj esperantistoj, jam longan tempon fervore disvastigantaj nian karan lingvon internacian. La lernolibro estas bonega pro sia pleneco, multeco da ecercoj, ekzemploj k. t. p. Ĝi konsistas el antaŭ, arolo, detala gramatiko, ekzercaro kun traduko bohemia lingva, frazeologio, proverbaro, modeloj de leteroj, artikoloj pri Esperanto, pri nia movado kaj tre utilaj informoj pri internaciaj poŝtaj komunikaĵoj, moneroj k. al.

S-ro Ĉejka eldonis samtempe ankoraŭ jenajn utilajn broŝuretojn: „El la historio de Esperanto“ (sole en lingvo Esperanto; kosto 35 cent. = 15 kop.), „Esperanto; lernolibro kun vortareto“ (por bohemoj, tiu ĉi libreto eliris jam en 3-a eldono), „Esperanto; vortaro esperanto-bohema“.

C. Dieterlen. „Memento de la Grammaire Espérantiste“. 1906, Paris, Pr. Esp. S-to, kosto 10 cent. (4 kop.) por profito de l'propagando de Esperanto inter blinduloj.

Sur ses malgrandaj paĝetoj estas donita la ekstrakto el esper. gramatiko de ĉio, kio estas precipe memorinda por franca esperan-

tisto (prononcado, senco de prepozicioj, prefiksoj, sufiksoj k. simi.).

„Kondukanto al belega Skotlando“, 1906, Glasgow, kosto 1 penco.

„Tra berna Oberlando“. 1906, Thun, eld. de svisa esp. eldonejo de O. Hopf, kosto (?).

La unua broŝureto donas geografian pri-skrigon de Skotlando kaj kelkajn notojn pri skotaj moroj, vivo k. t. p. — La dua estas lukse eldonita kaj enhavas tre belajn ilustraĵojn de Svisujo kun akompananta teksto pri-skriba. Tiu ĉi mallonga gvidlibro estas dediĉita al nia II kongreso Ĝeneva. Bonā impresado de tiu ĉi albumeto...

„25 bildaroj (pentraĵoj) por infanoj“. 1906, Paris, Hachette et C-ie.

Tiuj ĉi amuzaj folioj kun karikaturaj scenoj diversstaj kun teksto Esperanta, eble, helpas al niaj propagandistoj, kiuj povas Esperante klarigadi ĉiun pentraĵon al infanoj. La tuta kolekto kostas 30 cent. (= 12 kop.).

„Catalogue Général“ de Presa Esp. S-to. 1906, Paris, pp. 48, kosto 15 cent. (6 kop.).

Nomaro de ĉiuj eldonoj de l'Pariza esperanta eldonejo, energie multiganta nian libron, estas kunigita kun nomaro de diversaj presaj, esper. gazetoj k. t. p. Tiu ĉi nomaro estas utila por amantoj de nia literaturo.

Poŝtkartoj kun portreto de d-ro L. Zamenhof, aŭtoro de la lingvo internacia „Esperanto“. Eldonaĵo de Esperanto Verlag Möller und Borel, Berlin. Kosto: 10 ekzempleroj — 1 franko (40 kop.), 50 ekz. — 3 fr. 75 cent. (1 p. 50 k.). Tiun ĉi eldonadon, same kiel ĉiujn librojn esperantajn oni povas mendi ĉe la eldonejo.

„Wörterbuch Deutsch-Esperanto“ unter Redaktion von d-r Zamenhof herausgegeben von H. Jurgensen und M. Pagnier. 2-e Auflage. 1906, Berlin, pp. 278, kosto 2 mark. (1 rubl.), en eleganta tola bindaĵo 2,50 mark. (1 p. 25 k.).

En la antaŭparolo d-ro Zamenhof rekomendas tiun ĉi planan germana esperantan vortaron por ĉiuj okazoj, kiam „Fundamento de Esperanto“ (Universala Vortaro) ne enhavas ian vorton aŭ kiam oni deziras scii, kiel tradukas ian vorton la aŭtoro mem de nia lingvo. Kaj efektive el ĉiuj nun ekzistantaj nacie-esper. vortaroj tiu ĉi estas unu el plej bonaj kaj aŭtoritataj. Ni povas esprimi nian grandan deziron, ke ankaŭ ni rusoj pli baldaŭ

havu similan ruse-esp. vortaron, ĉar jam ekzistanta ruse-esp. vortaro estas, bedaŭrinde, tro malnova, malplena kaj ne sufiĉe perfekta.

„Delmas'aj Helpaj Bildoj por la praktika instruado de l'modernaj lingvoj per bildaro“. 2 kajoroj. 1906, Bordeaux (France), kosto 1-a kajoro—2 fr., 2-a k. 3 fr.

„Klariga libreto de l'Delmas'aj Helpaj Bildoj“ de L. de Beaufront, pp. 108, kosto 1 fr. 25 c. (50 kop.).

Jen estas nova grava por nia afero pruvo, ke Esperanto estas jam uzata por celoj praktikaj. La firmo de Delmas eldonis en ĉiuj lingvoj elegantajn albumojn de diversaj pentraĵoj kun klariga teksto kaj tiujn ĉi kolektojn de bildoj instruistoj povas uzadi por instruadi siajn lernantojn per praktika metodo. Nun ankau Esperanton oni povas instruadi per samaj bildoj. S-ro de Beaufront verkis la „klarigan libreton“, detale priskribantan ĉiun bildon. La temoj de tiuj ĉi bildoj estas diversaj: ekz., lernejo, klaso, vilaĝo, vidaĵoj de naturo, hejma vivo, urbo, stratoj k. al. Ni ne dubas, ke ĉiun deziranta esperantistigi siajn infanojn aŭ ĉiu araĝanta esperantajn kursojn nepre ekspluatos tiujn ĉi utilajn kajorojn de Delmas.

L. de Бофронъ. „Сущность и будущее идеи международного языка“, пер. И. Ширяевъ подъ ред. Т. А. Шавинскаго. 1906, Мелитополь, стр. 46, цѣна 30 коп. Продается въ О-вѣ „Эсперо“ (С.-Петербургъ).

Быть можетъ, нѣтъ пока ни одной книги, ни одного изданія, появленіе котораго могли бы привѣтствовать Эсперантисты, пропагандирующіе идею межд. яз. въ Россіи, такъ горячо, какъ привѣтствуемъ мы изданную благодаря энергіи г. г. Шавинскаго и Ширяева, дѣятельныхъ членовъ нашего О-ва, рѣчь о проблемѣ международного языка, произнесенную г. L. de-Beaufront на конгрессѣ „Французской Ассоціаціи Про-

гресса Наукъ“. Въ прошломъ году, говоря о „Fundamenta Krestomatio“, нашъ журналъ уже отмѣчалъ эту, помѣщенную въ „Осн. Хрестоматіи“, выдающуюся рѣчь нашего извѣстнаго французскаго единомышленника. Она даетъ самый полный отвѣтъ на вопросы о необходимости и возможности международнаго языка, о его осуществимости, объ Эсперанто, какъ рѣшеніи даннаго вопроса, и о неизбѣжности его побѣды. Блестящая аргументація, посредствомъ которой г. Бофронъ детально обосновываетъ всѣ тезисы своей замѣчательной рѣчи, не имѣетъ по своей ясности и научности соперниковъ въ существующей популярной литературѣ вопроса о международномъ языкѣ. Трудно найти лучшее пособие для тѣхъ эсперантистовъ, которые, въ цѣляхъ пропаганды нашей великой идеи, желали бы составить статью для газеты или докладъ для публичнаго сообщенія и нуждаются въ систематизированномъ матеріалѣ по вопросу. По нашему мнѣнію, эта книжка должна находиться всегда въ рукахъ каждаго русскаго Эсперантиста, какъ прекрасное орудіе пропаганды, какъ лучшее изложеніе и освѣщеніе принциповъ идеи международнаго языка.

Знаменосецъ.

„Международный языкъ Эсперанто во Французской Палатѣ Депутатовъ“. Со вступительной статьей В. И. Лойко. 1906, СПб., изд. О-ва „Эсперо“, стр. 16, цѣна 5 коп.

Настоящая брошюра, состоящая изъ напечатаннаго въ № 8 „R. E.“ обращенія членовъ французскаго парламента по поводу введенія Эсперанто въ учебныя заведенія и статьи В. И. Лойко о междунар. языкѣ, издана О-вомъ „Эсперо“ для пропаганды Эсперанто среди русской публики. Крайне недорогая цѣна и интересное содержаніе брошюры позволяютъ надѣяться, что она будетъ въ самыхъ широкихъ размѣрахъ использована для указанной цѣли.

Registro de artikoloj (en esperanto), esplorantaj novitan lingvon internacian kaj manierojn de ĝia propagando.

Pri vorto „rondiranto“,—L. Cogen, L. I. 1903, № 8.

Pri rusa esperantista gazeto,—M. Sapofnikov, L. I. 1899, № 1.

Profesoro Emile Duclaux, nekrologo,—C. Bourlet, Int. Sc. Rev. 1904, № 5.

- Progresado,—A. P. Beauchemin, La Lumo, 1903, № 1.
 Progreso aŭ... regreso,—P. Ahlberg, L. I. 1901, № 5.
 Programo pri la fondo kaj organizo de l'klubo esperantistaj,—R. Lemaire, L'Esper 1899, ald. 10.
 Projekto pri rusa—esperanta gazeto,—L. I. 1898, № 12.
 Projekto de regularo de la Societo „Espero“,—Esp-sto, 1892, № 3.
 Projekto de reguloj por lokaj filioj de St.-Peterburga Societo „Espero“, Esp-sto 1893, № 5.
 Projekto de kemia nomaro esperanta,—d-ro R. van Melckebeke kaj Th. Renard, Int. Sc. Rev. 1904, № 1.
 Pro nescio de fremda lingvo,—Carlos, L. I. 1903, № 5.
 Propagandaj broŝuroj,—L. I. 1896, № 3.
 Propaganda marko,—M. S. Rakitski, L. I. 1901, № 10—11.
 Propagando en vojo,—M. S. Rakitski, L. I. 1897, № 1.
 Propagando,—P. Ahlberg, L. I. 1902, № 4—5.
 Propagandu lingvon Esperanton,—I. N. Podrjabinnikov, L. I. 1904, № 6.
 Propono,—P. Hugon, L. I. 1904, № 8.
 Prospekto,—L. Zamenhof, Esp-sto 1893, № 1.
 Protesto,—L. Beaufront, L. Esper. 1904, № 4.
 Pruvo de uzebleco de malnatura lingvo,—G. Kolovrat, Germ. Esp. 1905, № 2.
 Pseŭdo—Esperantistoj,—L. Zamenhof, Esp-sto 1893 № 6.
 Publikaj kursoj de esperanto,—V. Gernet, L. I. 1898, № 11.
 Provo de vortoj por mekaniko,—L. Saint Loup, Int. Sc. Rev. 1904, № 7.
 Raporto de la Arĥangelska filio de St.-Peterburga Societo „Espero“,—A. Z., L. I. 1900, № 6—7.
 Reguleco kaj unuformeco,—L. Beaufront, L. I. 1896, № 5.
 Respondoj kaj demandoj,—R. Georghegan, L. I. 1896 № 10—11.
 Respondoj,—P. F., L. I. 1903, № 8.
 Respondo je la propono de s-ro Zakrjevski,—S. Postnikov, L. I. 1897 № 10.
 Respondo al s-ro A. Kofman pri la verbigado en esperanto, L. Beaufront, L. I. 1900, № 8.
 Respondo al la letero al la redakcio de L. I.,—Ad. Ebner, L. I. 1901, № 2—3—4.
 Respondo al la redakcio,—W. Winnicki de Hujd, L. I. 1901, № 9.
 Respondo al s-ro K. Ostanevič,—Scivola, L. I. 1901, № 9.
 Respondo al s-ro E. Radvan—Ripinski,—T. Ŝčavinskij, L. I. 1902, № 6—7.
 Respondo kaj rebato,—P. F., L. I. 1902, № 9.
 Respondo al s-ro P. Ahlberg,—L. Beaufront, L. I. 1902, № 11.
 Respondo al s-ro Scivola,—K. Ostanevič, L. I. 1901, № 6.
 Respondo de redakcio pri merito de „Kritika rubriko“,—L. I. 1903, № 2.
 Revuoj neŭtrallingvaj,—I. Seleznjov, Rev. Int. 1902, № 1.
 Rezerva kapitalo W. H. Trompeter,—N. Pavlovskij, L. I. 1902, № 1.
 Rilata letero de A. Z.,—F. Postnikov, L. I. 1898, № 6—7.
 Rimarkoj pri uzado de la vortoj: „re, tuta“ kaj „ĉiuj, sama“ kaj „mem“,—P. Nylen, L. I., 1899, № 8.

(Daŭrigo venos).

E. Radvan-Ripinski (Formiko).

Preŝeraro en Koresponda fako.

Sur 2 paĝo de kovrilo en linio 5-a erarpresita: de la redakcio Vvedenskaja str. 17 loĝ. 53 S-ro Vsevolod Lojko, sekretario St. Peterburgo, de „Rusl. Esp.“—legu: St. Peterburgo Vvedenskaja str. 17 loĝ. 53 S-ro Vsevolod Lojko, sekretario de la redakcio de „Rusl. Esp“.

E N H A V O: La parolado de d-ro Zamenhof;—Дни конгресса.—La rompita vazo, versaĵo trad. de G. Kolovrat;—Ruĝa rido;—El Heine, trad. de L. Belmont.—* Vers. de Vs. Lojko;—Songo, trad. de V-d L-o;—Esperantista Movado, de E. Radvan-Ripinski;—Kanto pri falko, de M. Gorjkij, trad. de Romano Frenkel;—Bibliografio;—Registro de artikoloj (en esperanto), esplorantaj nomitan lingvon internacian kaj manierojn de ĝia propagando, E. Radvan-Ripinski;—Preŝeraro; Anoncoj.

NUNTEPA ESPERANTISTA ĴURNALARO.

SOLE EN ESPERANTO.

- Espero Katolika** monata revuo. Red. Em. Peltier. Saint-Radegonde pres Tours (I. et L) France. Jarabono 5 fr.
- Espero Pacifista.** monata organo de „Pacifisto“. Internacia s-to esp—stapor la paco. Red. Gaston Moch, 26 rue de Chartres, Neuilly-sur-Seine, France. Jarabono 5 fr.
- Esperanta Ligilo.** Presata per reliefa punktoj laŭ sistemo Braille per blinduloj. Red. Th. Cart, 12 rue Soufflot, Paris, France. Jarabono 3 fr.
- Flugila Stelo** stenografia ĵurnaleto. presata laŭ sistemo de Stolze-Schrey. Red. ab. Fr. Schneberger. Laufen, Suisse. Jarabono kun aliĝo al Internacia esper. Stenografia S-to. 4 fr.
- Idealo.** monata revuo. Red. d-ro Vitangelo Nalli Corso Calatafimi, N. 495, Palermo, Italia. Jarabono 3 fr.
- Internacia Scienca Revuo** monata ĵurnalo. Adm. Hachette et Cie, 79 Boulevard Saint Germain, Paris, France. Jarabono 7 fr.
- Juna Esperantisto.** Red. Paris V-e 33 rue Lacépède. Jarabono 2 fr. 50 c.
- La Revuo.** Monata literatura gazeto kun la konstanta kunlaborado de D-ro L. Zemenhof. Adm. Hachette et Cie, 79 Boulevard Saint Germain, Paris, France. Jarabono 6 fr.
- Lingvo Internacia.** Duonmonata ĵurnalo kun aldono „Literatura Biblioteko“. Presa Esp—sta S-to, 33 rue Lacépède, Paris, France. Jarabono 7 fr. 50 c. Sen aldono—5 fr.
- Socia Revuo.** kreata organo de internacia esp—sta asocio „Paco—Libereco“, aperas dume per dupaĝaj folioj. Cercle communiste, Genève, Suisse.
- Tra la Mondo.** multilustrata luksa monata revuo. Adm. 15 Boulevard des Deux Gares, Meudon (S. et O.) France. Jarabono 8 fr.
- Unua Paŝo.** monata ĵurn. Red. Str. San Stefano 26, Sofia, Bulgario. Jarabono 4 fr.
- Antaŭen, Esperantistoj!** Monata ĵurnalo en hispana kaj esper. lingvoj. Apoteko de: Teatro, Strato Lartiga, 106 (Apartado 927—937) Lima, Peru. Jarabono 3 fr.
- Centrameriko Esperantista.** monata en hisp. kaj esper. F. R. G. Abril, 8-a Avenida sur 11. Canton Liberad, Guatemala Ameriko.
- Esperanto.** duonmonata gazeto en franca kaj esper. Adm. Genève (Suisse) aŭ Bellegarde Ain (France) Jarabono 3 fr. 75 c.
- Esperanto,** monata ĵurnalo en hungara kaj esper. Red. Marich Agoston, Budapest, IX Ullói—ur. 59, IV. S. Hongrie. Jarabono 4 fr.
- Esperantisten,** monata ĵurnalo en sveda kaj esper. Red. Ahlberg, 37 Surbrunnsgatan, Stockholm, Suede. Jarabono 3 fr. 75 c.
- Foto-Revuo internacia** monata ilustrita ĵurnalo, decidita por fotografarto, en l-voj esper. kaj franca. Ch. Mendel. 118 rue d'Assas, Paris, Francujo Jarab. 5 fr.
- Germana Esperantisto.** monata ĵurnalo en germana kaj esper. Prinzenstrasse 95, Berlin, Allemagne, Esperanto Verlag Möller et Borel. Jarabono 4 fr.
- Internacia Revuo Medicina** monata ĵurnalo en naciaj lingvoj kaj esper. 33 rue Lacépède Paris, France. Jarabono 7 fr.
- L'America Esperantisto,** monata ĵurnalo en l-voj esper. kaj angla. Oklahoma City, Unuigitaj Ŝtatoj Amerikaj Jarabono 8 fr.
- La Belga Sonorilo,** monata ĵurnalo en franca, flandra kaj esper. Adm. Coox, Duffel, Belgique, Jarabono 3 fr.
- La Japana Esperantisto.** ĵurnalo en lingvoj japana kaj esperanto. La Japana Esp—sta Asocio, Jurakō, Kozimacik, Japan. Jarab. 1 ŝeno.
- La Picniro** monata ĵurnalo en angla kaj esper. Marikappam, Mysore State, South. India.
- La Suno Hispana,** monata ĵurnalo en hispana kaj esper. Avellanar 11 imprenta, Valencia, Espana. Jarabono 3 fr.
- L'Esperantiste,** monata ĵurnalo en franca kaj esper. Adm. Edouard Bréon, 11 rue du Levant Vincennes (Seine) France. Jarabono kun aliĝo Franc. Esp. S-ton, 4 fr.
- Pola Esperantisto.** ĵurnalo en pola kaj esper. Red. 26 Akademicka, Lvov, Autriche. Jarabona 8 kron.
- Ruslanda Esperantisto,** monata organo de Societo „Espero“. Red. 21, B.I. Podjačeskaja, St. Peterburgo, Russie. Jarabono 8 fr.
- Svisa Espero.** monata ĵurnalo en franca, germana kaj esper. Red. 11, Vieux Collège, Genève, Suisse. Jarabono 2 fr. 50 c.
- The British Esperantist,** monata ĵurnalo en angla kaj esper. Adm. 13, Arundel Street, Strand, London, England. Jarabono kun literatura aldono 4 fr., sen aldono—2 fr.

NACE-ESPERANTSTAJ;